

**ÜLEVAADE
EESTI OSALEMISEST EUROOPA LIIDU
KOHTU JA EFTA KOHTU MENETLUSTES
NING
EESTI VASTU ALGATATUD
RIKKUMISMENETLUSTEST
AASTAL 2012**

**Välisministeerium
Euroopa Liidu õiguse büroo
Veebruar 2013**

SISUKORD

| | |
|---|----|
| SISSEJUHATUS | 3 |
| 1. OSA..... | 5 |
| EESTI OSALEMINE EUROOPA LIIDU KOHTU MENETLUSTES | 5 |
| I. OTSESED KOHTUASJAD | 5 |
| 1. Apellatsioonkaebused Euroopa Kohtus | 5 |
| 2. Kohtuasjad, kus Eesti on kostja | 6 |
| 3. Kohtuasjad, kus Eesti on ühe poole toetuseks menetlusse astuja | 6 |
| II. EELOTSUSEMENETLUS | 7 |
| 1. Üldine sissejuhatus..... | 7 |
| 2. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud | 8 |
| 3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud | 10 |
| III. EFTA KOHUS..... | 22 |
| IV. STATISTIKA | 23 |
| 2. OSA..... | 27 |
| ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST | 27 |
| I. ÜLDINE INFORMATSIOON RIKKUMISMENETLUSTE KOHTA | 27 |
| 1. Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused: üldine statistika..... | 27 |
| 2. Rikkumiste laad ja põhilised valdkonnad | 29 |
| II. RIKKUMISMENETLUSED AASTAL 2012..... | 30 |
| 1. Direktiivide mitteõigeaegne ülevõtmine..... | 30 |
| 2. Sisulised rikkumismenetlused..... | 36 |

SISSEJUHATUS

Käesolev ülevaade käsitleb Eesti seisukohtade kaitsmist Euroopa Liidu Kohtus, Euroopa Vabakaubanduspiirkonna Kohtus ning Euroopa Komisjoni algatatud rikkumismenetlustes ajavahemikul 1. jaanuarist 2012 kuni 31. detsembrini 2012.

Eesti seisukohtade kaitsmine Euroopa Liidu Kohtus

Eesti ei algatanud vaadeldaval ajavahemikul ühtki uut otsest kohtuasja, samuti ei algatanud Euroopa Komisjon (edaspidi *komisjon*) ühtki uut kohtuasja Eesti vastu. Seega jätkus töö pooleliolevate asjadega, mis kõik ka aasta jooksul lõpetati. Eestil ei ole praegu pooleli ühtki otsest kohtuasja, kus Eesti oleks hageja või vastustaja rollis. Küll aga otsustas Eesti kahes otseses kohtuasjas ühe poole toetuseks menetlusse astuda.

Aasta jooksul lõpetatud asjadest tuleb esimesena välja tuua **Eesti kasvuhoonegaaside tasuta kvootide jaotuskava puudutav apellatsioonimenetlus C-505/09 P**, milles Euroopa Kohus (edaspidi *EK*) tegi otsuse märtsis 2012. Eestile soodsas kohtulahendis otsustas EK jätta rahuldamata komisjoni apellatsioonkaebuse. Kohus leidis, et komisjon oli ületanud oma pädevuse piire Eesti jaotuskava mahu vähendamisel ning komisjoni otsust tühistav Üldkohtu otsus tuleb jõusse jätta. Tänu kohtumenetlusele on Eestil olnud võimalik saavutada kasvuhoonegaaside tasuta kvootide jaotuskava heakskiitmine suuremas mahus, kui see oli ette nähtud komisjoni algses otsuses.

Lõpule jõudis ka sisuline **rikkumismenetlus C-39/10 otsese maksustamise valdkonnas**, milles Eesti komisjoni hagi ei nõustunud. Kuigi novembris 2011 tegi kohtujurist EK-le ettepaneku nõustuda Eesti põhjendusega, et komisjoni hagi oli liiga ebaselge ning tuleks sellisena tagasi lükata, otsustas kohus hagi siiski vastuvõetavaks tunnistada. Komisjon oli suulise istungi tulemusena sunnitud kitsendama oma etteheidete ulatust. Selles kitsamas mahus tuvastas EK, et Eesti on rikkunud Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) õigust.

Lõpule jõudnud eelotsuseasjadest tuleb esile tõsta asja C-146/11 Pimix, milles Eesti Riigikohus esitas EK-le küsimused **Eesti üleliigse laovarude tasu seaduse rakendamise kooskõla kohta EL õigusega**. EK leidis, et kuna asjakohased EL määrused ei olnud Eesti EL-ga ühinemise ajal Euroopa Liidu Teatajas (edaspidi *ELT*) avaldatud, ei saa neile ettevõtjate vastu tugineda. Seega ei saa riik ettevõtjatelt tagasi nõuda trahvisummasid, mille riik on maksnud ühinemishetkel ettevõtjate valduses olnud üleliigsete laovarude eest.

Aastal 2012 suurenes eelotsuseasjade arv, milles Eesti pidas vajalikuks seisukohad esitada: kokku esitas Eesti seisukohad 15 juhul. Siia võib lisada seisukoha esitamise Euroopa Vabakaubanduspiirkonna Kohtus (edaspidi *EFTA kohus*) arvamuse andmise asjas, mis on oma olemuselt sarnane eelotsusemenetlusega. Seisukohad esitas Eesti eri teemadel, alates konsulite kaalutusõiguse ulatuse küsimusest kuni maksuõigusnormide

tõlgendamiseni. Kaks nendest asjadest said alguse Eesti kohtust. Sekkumise arvu suurenemine näitab, et järjest enam teadvustatakse EK tõlgenduste otseset mõju Eesti õigusruumile.

Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi *ELK*) üldist arengut puudutavatest teemadest väärivad veel märkimist *ELK* põhikirja muutmine ning EK kodukorra reform, mis mõlemad jõustusid 2012. aasta teises pooles.

2012. aastal toimus Eestis kõrgetasemeline EL õiguse kongress FIDE XXV, mille korraldamisele aitas kaasa ka Välisministeerium. Kongressil osalesid muu hulgas EK president V. Skouris ja Üldkohtu president M. Jaeger koos suurearvulise kohtunike delegatsiooniga mõlemast kohtust. Välisminister U. Paet rõhutas kohtumisel V. Skourisega vajadust leida tõhus lahendus Üldkohtu pikkade menetlustähtaegade probleemile.

Rikkumismenetlused

Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste üldarv vähenes aastaga kolmandiku võrra: 31. detsembri 2012 seisuga oli Eesti suhtes pooleli 24 rikkumismenetlust (2011. aasta lõpul oli pooleli 36 rikkumismenetlust, ning 2010. aasta lõpul oli neid 40). Oluliselt on vähenenud direktiivide ülevõtmise hilinemisega seotud rikkumismenetluste arv (kui 2011. aasta lõpul oli neid 26, siis nüüd vaid 10). Samas on veidi suurenemas sisuliste asjade arv, milles komisjon heidab Eestile ette sisulisi rikkumisi EL õiguse ülevõtmisel või rakendamisel.

Kõikide direktiivide ülevõtmise hilinemiste puhul tuleb silmas pidada Lissaboni lepinguga ettenähtud varasemate trahvide võimalust, kui need kohtusse jõuavad (praegu ühtki sellist kohtumenetlust Eestil pooleli ei ole). Et vältida trahvide määramist, on oluline direktiivide ülevõtmist käsitleda jätkuvalt prioriteedina. Lisaks on praegustest kogemustest näha, et komisjon analüüsib asjades, kus kord juba ülevõtmine on hilinenud, ülevõtmismeetmeid väga hoolikalt, enne kui ta sellise rikkumismenetluse lõpetab. On võimalik, et kui komisjon sellisel juhul tuvastab direktiivi ülevõtmisel puudujääke, pöördub ta siiski kohtu poole varaste trahvide määramise nõudega. Seetõttu on oluline, et direktiivid oleksid üle võetud nii aegsasti kui ka täielikult.

Ülevaade koosneb kahest osast. Esimeses käsitletakse *ELK* asju, milles Eesti on aastal 2012 osalenud. Teises osas kajastatakse rikkumismenetlusi, mis on selle aja jooksul Eesti suhtes algatatud või milles on selle aasta jooksul muudatused toimunud.

Ülevaate on koostanud Välisministeeriumi Euroopa Liidu Kohtu büroo direktor ja Eesti esindaja Euroopa Liidu Kohtus Marika Linntam (tel 637 7441) ning sama büroo juristid Kerli Tiik (tel 637 7425) ja Teele Vares (tel 637 7434), statistilise osa on koostanud sama büroo vanemreferent Anne Kõrb (tel 637 7436).

1. OSA

EESTI OSALEMINE EUROOPA LIIDU KOHTU MENETLUSTES

EL liikmesriik saab ELK menetlustes osaleda hageja, kostja või ühe poole nõuete toetuseks menetlusse astujana kas Üldkohtus või Euroopa Kohtus (edaspidi *EK*). Lisaks on liikmesriigil võimalus esitada seisukohad EK eelotsuse menetluses või arvamuse andmise menetluses.

Kokku jõudis 2012. aastal EK-sse 631 vaidlust. Suurema osa EK-sse jõudnud menetlustest moodustavad eelotsusetaotlused, mida 2012. aastal esitati 403. Üldkohtus algatati 617 uut kohtuasja. Põhjalikuma ülevaate EK ja Üldkohtu tegevusest ning statistikast saab ELK aastaaruandest.

Aastal 2012 oli EK-s üks Eesti osalusega apellatsioonkaebus ning üks otsene kohtuasi, mille komisjon oli algatanud Eesti vastu (rikkumismenetlus), mis mõlemad samal aastal lõpule jõudsid. Lisaks astus Eesti kahes kohtuasjas menetlusse ühe poole nõuete toetuseks. Aastal 2012 jõudis EK otsuseni seitsmes eelotsuseasjas ning EFTA kohus ühes arvamuse andmise asjas, milles oli ka Eesti oma seisukohad esitanud. Eesti esitas 2012. aastal EK-le seisukohad 15 uues eelotsusemenetluses ning ühes EFTA kohtu arvamuse andmise asjas. Üldkohtu menetlustes 2012. aastal Eesti ei osalenud.

Esimeses peatükis tutvustatakse Eesti osalemist nendes menetlustes, kus ELK on poolte vaidluse lahendajaks (otsesed kohtuasjad). Teine peatükk käsitleb EK eelotsusemenetlusi, kus Eesti on pidanud vajalikuks oma seisukoha esitada. Kolmas peatükk käsitleb EFTA kohtu arvamuse andmise menetlusi, milles Eesti on seisukoha esitanud. Neljandas on esitatud kokkuvõtlik statistika.

Iga kohtuasja puhul on välja toodud vaidluse asjaolud, Eesti seisukoht ning menetluse seis (kirjalik menetlus, suuline istung, kohtuotsus või kohtujuristi ettepanek). Kohtuasjade puhul, mida on pikemalt kirjeldatud juba eelmiste aastate ülevaadetes, on asjaolusid käsitletud kokkuvõtlikumalt.

I. OTSESED KOHTUASJAD

1. Apellatsioonkaebused Euroopa Kohtus

Apellatsioonimenetlus C-505/09 P, Euroopa Komisjoni apellatsioonkaebus Üldkohtu otsuse T-263/07 tühistamiseks (kasvuhoonegaaside kohtuasi)

23.09.2009. aasta otsusega rahuldab Üldkohus Eesti hagi, mille Eesti esitas 16.07.2007. Hagis nõudis Eesti komisjoni otsuse tühistamist, sest selle tulemusena vähendati Eesti jaotuskavas ettenähtud lubatud heitkoguseid ligi poole võrra. Eesti arvamuse kohaselt oli komisjon ületanud oma pädevust. Üldkohus rahuldab Eesti hagi, leides, et komisjon oli ületanud oma pädevust jaotuskavade hindamisel ja lisaks rikkus hea halduse põhimõtet. Komisjon esitas EK otsuse peale apellatsioonkaebuse.

EK lükkas 29.03.2012 otsuses põhjendamatu tõttu tagasi kõik komisjoni argumendid ning jättis jõusse Eestile soodsa Üldkohtu otsuse. EK nõustus siin kohtujurist Trstenjaki

17.11.2011 ettepanekuga, milles viimane leidis nagu Eestigi, et komisjon ületas oma pädevuse piire, kui nägi Eestile ette tasuta CO2 kvootide ülempiiri.

2. Kohtuasjad, kus Eesti on kostja

Komisjon versus Eesti C-39/10

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt Eesti vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi ELTL) artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus on jõudnud kohtuetappi. Hagi esitamise õigus tekib komisjonil pärast seda, kui põhjendatud arvamuses sätestatud tähtjaks ei ole Eesti rikkumist kõrvaldanud. Antud juhul on tegemist sisulise vaidlusega otsese maksustamise valdkonnas, milles EK tuvastas 10.05.2012 otsusega, et Eesti on rikkunud EL õigust. Lühikokkuvõtte on esitatud käesoleva ülevaate 2. osas (ülevaade Eesti vastu algatatud rikkumismenetlustest).

3. Kohtuasjad, kus Eesti on ühe poole toetuseks menetlusse astuja

Kõigil EL liikmesriikidel on õigus astuda EK ja Üldkohtu menetlustesse. Sellisel juhul ei esita menetlusse astuja kohtule iseseisvaid nõudeid, vaid esitab väited ühe menetluspoole nõuete toetuseks. 2012. aastal astus Eesti kahte menetlusse (C-605/11 P ja C-61/12).

3.1. Apellatsioonimenetlus C-605/11 P

Soome esitas apellatsioonkaebuse Üldkohtu 29.11.11 otsuse peale asjas T-29/08 (LPN vs. Euroopa Komisjon), mis puudutab läbipaistvust, täpsemalt kolmandate isikute juurdepääsu Portugali vastu algatatud poolelioleva keskkonnaalase rikkumismenetluse dokumentidele. Üldkohus leidis, et rikkumismenetluse dokumentide puhul puudub kohustus alati eraldi hinnata, kas on olemas ülekaalukas avalik huvi, mis juurdepääsu andmist õigustaks.

Soome arvamuse kohaselt tuleb iga dokumendi puhul siiski eraldi kaaluda, kas olulisem on järgida uurimismenetluse erandit või õigustab juurdepääsu ülekaaluka avaliku huvi olemasolu. Eesti astus 05. 04. 2012 menetlusse Soome seisukoha toetuseks.

Menetluse seis
Kirjalik menetlus.

3.2. C-61/12 komisjon versus Leedu

Komisjon esitas rikkumismenetluse raames hagi Leedu vastu, sest Leedus kehtib keeld registreerida paremal asuva rooliga sõidukeid. Komisjoni väitel rikub Leedu sõidukite tüübikinnitust reguleerivaid direktiive 70/311/EMÜ ja 2007/46/EÜ ning ELTL artiklit 34, millega keelatakse liikmesriikidevahelised koguselised impordipiirangud ja kõik samaväärsed toimega meetmed.

Eestis kehtivad Leeduga sarnased õigusaktid, mille kohaselt peab rool paiknema mootorsõiduki vasakul poolel. Eesti esitas 20.09.2012 Leedu toetuseks EK-le seisukoha, et sellised piirangud on siiski õigustatud.

Menetluse seis
Kirjalik menetlus.

II. EELOTSUSEMENETLUS

1. Üldine sissejuhatus

Eelotsusemenetluse eesmärk on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine EK ja riigisiseste kohtute koostöös. Selleks on liikmesriigi kohtul, juhul kui ta kahtleb EL õigusakti tõlgendamises või kehtivuses, õigus ja teatud juhtudel ka kohustus pöörduda tekkinud küsimustega EK poole. EK edastab eelotsusetaotluse kõigile liikmesriikidele, kellel on kahe kuu jooksul võimalus esitada eelotsusetaotluses püstitatud küsimuste kohta oma seisukohad. Liikmesriik võib oma seisukoha esitada ka suulises menetluses.

Seisukohtade esitamise vajalikkuse hindamisel lähtub Eesti eelkõige EK võimaliku otsuse mõjust Eestile: kas see võib tingida vajaduse muuta Eesti õigusakte või rakenduspraktikat või mõjutada Eesti põhimõttelist lähenemisviisi mingis valdkonnas. Hinnangu Eesti seisukohtade esitamise vajalikkusele annab esmalt vastutav ministeerium, seejärel analüüsib neid Välisministeeriumi EL õiguse büroo ning seisukohad esitatakse heakskiitmiseks EL asjade koordinatsioonikogule või Vabariigi Valitsusele. Seisukohad esitab kohtule Eesti esindaja ELK-s, keda abistab EL õiguse büroo koostöös spetsialistide ja juristidega vastutavatest ministeeriumidest.

Eelotsusemenetluse olulisus on lähemalt välja toodud ülevaates aastate 2009-2010 kohta.

Alates 2004. aastast on Eesti kokku esitanud seisukohad 54 eelotsusemenetluses. Neist üheksal juhul sai menetlus alguse Eesti kohtutest (kahel juhul on eelotsusetaotluse esitanud Riigikohus, neljal korral Tartu Ringkonnakohus ja kolmel korral Tallinna Halduskohus).

Järgnevalt käsitletakse kõigepealt kolme kohtuasja, kus eelotsust on küsinud Eesti kohus. Neist ühes on EK otsuse teinud 2012. aastal ning kahe puhul on tegemist uute eelotsusetaotlustega, milles Tartu Ringkonnakohus on 2012. aastal eelotsusetaotluse esitanud. Seejärel on välja toodud teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on seisukohad esitanud.

2. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud

2.1 Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (1)

C-146/11 AS Pimix versus Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskus, Põllumajandusministeerium (üleliigse laovaru tasu määramine)

1. Vaidluse asjaolud

AS Pimix vaidlustas põllumajandusministri 29.10.2004. aasta käskkirja põllumajandustoote üleliigse laovaru määramise kohta ning Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskuse väljastatud üleliigse laovaru maksuteate. Mõlemad haldusaktid olid kehtestatud üleliigse laovaru tasu seaduse (edaspidi *ÜLTS*) alusel. ÜLTS jõustus 01.05.2004, kuid selle sätetega viidati komisjoni määrusele nr 1972/2003, mis avaldati ELT-s eesti keeles alles 04.03.2005. Riigikohus küsis EK-lt eelotsust EL määruse eesti keeles avaldamise hilinemise õiguslike tagajärgede kohta.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi on Eestil õigus ettevõtjatelt, konkreetse asja kontekstis riigisisese kohtuvaidluse poolelt AS-lt Pimix üleliigse laovaru tasu maksmist nõuda, sest Eesti hinnangul ei olnud määruse ühinemiskuupäeval eesti keeles avaldamine eelduseks ÜLTS-st tulenevate nõuete täitmise kohustuse tekkimisele.

3. Menetluse seis

12.07.2012 otsuses leidis kohus siiski, et on õigusvastane kohaldada üksikisikute suhtes asjakohase EL määruse sätteid, mis ei olnud 01.05.2004. aasta seisuga eesti keeles ELT-s avaldatud ega ka Eesti õigusesse üle võetud, kuigi üksikisikud võisid nende sätetega tutvuda muul viisil. Vastupidine hinnang tähendaks kohtu sõnul seda, et üksikisikud peaksid vastutama negatiivsete tagajärgede eest, mis tulenevad asjaolust, et EL administratsioon ei täitnud kohustust tagada, et kogu liidu õigustik oleks ühinemise kuupäeval kõigis liidu ametlikes keeltes kättesaadav.

2.2 Pooleliolevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (2)

1) C-222/12 A. Karuse (sõidumeeriku kasutamine)

1. Vaidluse asjaolud

Tartu Ringkonnakohus küsis EK-lt eelotsust selle kohta, kas määruse nr 561/2006 artikli 13 lõike 1 punkti h tuleb tõlgendada selliselt, et väljend „seoses teehooldusega“ hõlmab ka mööda üldkasutatavat maanteed karjäärast teeparandus- ja -hooldustööde paika kruusa vedava 25,5 tonnise täismassiga kallurauto. Teehoolduse mõiste ulatusest antud kontekstis sõltub, kas sellistele veoautodele kehtib kohustus kasutada sõidumeerikut.

2. Eesti seisukoht

Kuna küsimus puudutas EL direktiivi ülevõtmist ja rakendamist Eestis, esitas Eesti kohtule ka oma seisukoha. Eesti on seisukohal, et määruse artikli 13 lõike 1 punktiga h lubatud erandi määramisel kasutatud terminit "seoses teehooldusega" tuleb tõlgendada selliselt, et see võib hõlmata ka mööda üldkasutatavat maanteed karjäärist teehooldustööde paika kruusa vedavat sõidukit, kui seejuures arvestatakse teehooldusele sätestatud riigisiseseid norme, tingimusel et need ei sea ohtu määruse eesmärkide saavutamist. Hinnang tuleb iga kord anda konkreetse juhtumi asjaolude põhjal.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

2) C-292/12 Ragn-Sells (ainuõiguse andmine jäätmevaldkonnas)

1. Vaidluse asjaolud

Sillamäe Linnavalitsus algatas riigihanke "Kontsessiooni andmine korraldatud jäätmeveoks Sillamäe linnas", mille raames kehtestas hankedokumentides kohustuse viia kogutavad segaolmejäätmed Sillamäe linnast 5 km kaugusel asuvasse Sillamäe prügilasse ja tööstuslikud jäätmed ning ehitusjäätmeid Sillamäe linnast 25 km kaugusel asuvasse Uikala prügilasse. Tartu Ringkonnakohtu esitatud eelotsuseküsimustega soovitakse teada, kas läheduse põhimõttele tuginedes on kohalikul omavalitsusel õigus korraldatud jäätmeveo raames kogutud jäätmeid suunata ühte konkreetseesse jäätmekäitluskohta, kui samas tegutseb 260 km raadiuses mitmeid võrdväärseid konkureerivaid ettevõtteid.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole teenuste vaba liikumise ja teiste EL õigusest tulenevate vabaduste ja õigustega vastuolus, kui liikmesriik lubab teatud piirkonnas anda olmejäätmete töötlemiseks ainuõiguse kindlat jäätmekäitluskohta haldavale ettevõttele, kuid seda tingimusel, et eelnevalt on tuvastatud avalikust huvist tulenev põhjus ning teenuseosutaja on valitud kohases hankemenetluses. Avalikust huvist tuleneva põhjuse tuvastamisel tuleb arvestada muu hulgas jäätmehierarhia ja läheduse põhimõtet ning parima võimaliku tehnika kasutamise vajadust, samuti kaaluda erinevaid avalikke huvisid.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud

3.1 Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (7)

1) C-348/09 Infusino (avalik julgeolek)

1. Vaidluse asjaolud

Kaebuse esitaja on Itaalia kodanik, kes elab Saksamaal alates 1987. aastast. Aastal 2006 mõisteti talle lapse seksuaalse kuritarvitamise, seksuaalse väärkohtlemise ja vägistamise eest liitkaristusena seitsme aasta ja kuue kuu pikkune vangistus. Aastal 2008 tehtud otsuse kohaselt oli ta kaotanud Saksamaale sisenemise ja seal elamise õiguse. Direktiivi alusel võib pikaajaliselt teises liikmesriigis elanud EL kodaniku välja saata ainult juhul, kui see on avaliku julgeoleku huvidest tulenevalt hädavajalik. Kaebuse esitaja leiab, et see mõiste ei hõlma süüdimõistmist seksuaalkuriteo eest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas mõiste „avaliku julgeoleku huvides hädavajalik“ alla kuulub üksnes riigi sise- ja välisjulgeoleku ohustamine kitsas tähenduses või võib tegemist olla ka tavakuritegudest lähtuva ohuga üksikisikute olulistele õigushüvedele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt võib mõiste „avaliku julgeoleku huvides hädavajalik“ hõlmata ka tõsistest tavakuritegudest lähtuvat ohtu, sest riigil peab olema võimalik kaitsta oma elanikke ning tagada riigi julgeolek laias tähenduses.

3. Menetluse seis

EK leidis 22.05.2012 kohtuotsuses, et kuna laste seksuaalne ärakasutamine kuulub ELTL artikli 83 lõike 1 järgi eriti ohtlike piiriülese mõõtmega kuriteoliikide alla, võib see olla aluseks direktiivi 2004/38 artikli 28 lõike 3 kohasele väljasaatmisele. Kohus lisas siiski, et arvesse tuleb võtta ka teo raskusastet, isiku kalduvust tulevikus tegu korrata, isiku riigis elatud aega, tema vanust, tervislikku seisundit, perekondlikku ja majanduslikku olukorda, sotsiaalset ja kultuurilist integratsiooni sellesse riiki ning sidemeid päritoluriigiga.

2) C-544/10 Deutsches Weintor (tervisealane väide)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa kohtus vaidlustati mõiste „seedimissõbralik“ kasutamine veini turustamiseks, sest EL määrus nr 1924/2006 keelab tervisealaste väidete kajastamise jookidel, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi. Veini turustaja leiab aga, et tegemist ei ole määruse mõistes tervisealase väitega, vaid üksnes viitega üldisele heaolutundele. Saksamaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mille keskmes on küsimus, kuidas tõlgendada määruses 1924/2006 sisalduvat mõistet „tervisealane väide“ alkoholsete jookide kontekstis. Täpsemalt soovib Saksamaa kohus teada, kas see peab olema väide kasuliku toitumisalase või füsioloogilise mõju kohta, mis on suunatud füüsilise seisundi pidevale paranemisele, või piisab ka väitest ajutise mõju kohta, mis piirdub söömise või joomise ja seedimise vahele jääva ajaperioodiga.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi tervisealane väide on iga väide, mis viitab aine tarbija füüsilise või vaimse seisundi mõjutamisele. See, kas väide puudutab lühi- või pikaajalist mõju, mõju üksikute organite või organsüsteemide talitlusele või kogu kehale, ei määra, kas väide on tervisealane või mitte. Mis puudutab tekkivat piirangut EL põhiõiguste hartas sätestatud kutse- ja ettevõtlusvabadusele, siis seda õigustab Eesti hinnangul rahvatervise kaitse vajadus.

3. Menetluse seis

EK leidis 06.09.2012 otsuses nagu Eestigi, et mõiste „tervisealane väide“ hõlmab igasugust seost, mis annab mõista, et kahjulik mõju, mis toiduaine tarbimisega kaasneb või sellele järgneb, puudub või seda on vähendatud. Siinjuures tuleb arvesse võtta nii ajutist ja mööduvat mõju kui ka teatud toiduaine korduvast ja pikaajalisest tarbimisest tingitud mõju füüsilisele seisundile. Nendest kaalutlustest lähtudes peab lugema tervisealaseks väiteks ka põhikohtuasjas vaidluse all olevat veinipakendile lisatud viidet „kerge seedida“.

3) C-7/11 Caronna (ravimite hulгимүүги loa nõudmine apteekritelt)

1. Vaidluse asjaolud

Itaalia nõuab apteekritelt hulгимүүгiloa olemasolu ka juhul, kui neile on väljastatud jaemүүгилуба. Tekkinud kohtuvaidluse käigus esitas Itaalia kohus EK-le eelotsusetaotluse küsimusega, kas direktiivi 2001/83/EÜ (inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitletavate ühenduse eeskirjade kohta) artikli 77 lõike 2 alusel on ravimite hulгимүүгiks luba vaja ka apteekritel.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei tulene apteekritele direktiivist erandit, vaid ka nemad kohustuvad omama ravimite hulгимүүгига tegelemiseks hulгимүүгилуба hoolimata sellest, kas neil on eelnevalt olemas jaemүүгилуба.

3. Menetluse seis

EK leidis 28.06.2012 avaldatud otsuses nagu Eestigi, et direktiivi 2001/83/EÜ artikli 77 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kohustus omada ravimite hulгимүүгилуба kehtib apteekrile, kes füüsilise isikuna võib riigisisese õiguse kohaselt tegeleda ka ravimite hulгимүүгига. Apteeker, kes tegeleb ka ravimite hulгимүүгига, peab vastama kõigile nõuetele, mis on ravimite hulгимүүгiloa taotlejatele ja omanikele direktiivi vastavates artiklites ette nähtud.

4) C-19/11 Geltl (siseteave)

1. Vaidluse asjaolud

Väärtpaberiturul tegutseva ettevõtte Daimler AG juhatuse esimehel tekkis soov ametist enne tähtaega tagasi astuda. Oma kavatsusest rääkis ta nõukogu esimehele, mõnele nõukogu liikmele ja juhatuse liikmele. Mitu kuud hiljem, pärast presidiaalkomisjoni ja

nõukogu koosoleku toimumist, saadeti välja *ad hoc* teatis juhatuse esimehe tagasiastumise kohta. Daimleri aktsia kurss kerkis pärast teatise avaldamist märkimisväärselt. Paljud investorid, kes olid Daimleri aktsiad enne teatise avaldamist võõrandanud, esitasid ettevõtte vastu hagi, millega nõuavad teatise nende arvates hilinenud avaldamisest tekkinud kahju hüvitamist. Saksamaa kohus küsis EK-lt, mis hetkest vastab teave asjakohastes direktiivides sätestatud „sisetabe“ tingimustele, nii et see tuleb viivitamata avalikustada.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et teatava aja kestva protsessi puhul tuleb iga kord hinnata, mis hetkel muutub teave piisavalt täpseks, et see mõjutaks finantsinstrumendi hinda. Seega võib teave muutuda sisetabeks teabe kujunemise vaheetappide jooksul. Juhul kui teave muutub piisavalt täpseks ja seeläbi sisetabeks direktiivi mõttes, tekib selle viivitamatu avalikustamise kohustus.

3. Menetluse seis

EK asus 28.06.2012 avaldatud otsuses Eestiga sarnasele seisukohale, et teatava aja kestva protsessi puhul, mille tulemusel peab teatav asjaolu ilmema või teatav sündmus toimuma, võib täpseks teabeks pidada mitte ainult seda asjaolu või sündmust, vaid ka selle protsessi vaheetappe, mis on nende ilmnemisega seotud.

5) C-134/11 Blödel-Pawlik (turismiseadus)

1. Vaidluse asjaolud

J. Blödel-Pawlik tellis pakettreisi kindlustatud reisikorraldajalt ja sai kirjaliku kinnituse, et kui reis jääb reisikorraldaja maksejõuetuse tõttu ära, hüvitab kindlustus reisi eest juba makstud summa. Enne reisi algust teatas reisikorraldaja oma pankrotist. Kindlustus leidis, et ei ole kohustatud isikule makstud summasid hüvitama, sest tegemist oli pettusest põhjustatud maksejõuetusega. Saksamaa kohus küsis EK-lt, kas direktiivi 90/314/EMÜ artikkel 7 kohaldub olenemata reisikorraldaja maksejõuetuse tekkepõhjustest, sealhulgas juhtudel, kui on tegemist pettusega.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi 90/314/EMÜ artikkel 7 kohaldub ka sellisel juhul, kui reisikorraldaja jätab tahtlikult reisi korraldamata. Eesti hinnangul on direktiivi artikli 7 eesmärgiks tagada pakettreisi ostnud isikute õiguste ja majandushuvide kaitse ettevõtja maksejõuetuse korral ning seda sõltumata ettevõtja maksejõuetuse tekkepõhjustest. Teistsuguse tõlgenduse korral võiks tarbijate majandushuvide kaitse turismisektoris oluliselt halveneda.

3. Menetluse seis

EK leidis 16.02.2012 otsuses nagu Eestigi, et direktiivi 90/314/EMÜ artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisalasse kuulub olukord, kus reisikorraldaja maksejõuetus on tekkinud tema poolt toime pandud pettuse tõttu.

6) C-381/11 Bertran ja Morenilla (investeerimisnõustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Kaks Hispaania laenuvõtjat sõlmisid pangaga hüpoteegiga tagatud eluasemelaenulepingu. Et anda kliendile kate hüpoteeklaenu intressimäärade võimalike muutuste eest, pakkus pank neile intressivahetust krediitiasutuse endaga, tegemata aga enne tehingu sõlmimist klientidele sobivus- ja asjakohasustesti, mille näeb ette direktiiv 2004/39/EÜ. Laenuvõtjad taotlevad intressimäära vahetuslepingu tühistamiseks. Hispaania kohus esitas EK-le küsimused investeerimisnõustamise mõiste ulatuse kohta ning selle kohta, kas finantsasutus oleks antud juhul pidanud kohaldama direktiivi nõudeid.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et kirjeldatud intressimäära vahetusleping kvalifitseerub eelotsusetaotluses sisalduvate andmete põhjal direktiivi kohaldamisalas olevaks finantsinstrumendiks ning seega tuleb kohaldada direktiivi nõudeid. Eesti esitas seisukohad, sest eelotsus võib mõjutada Eesti väljakujunenud praktikat ning mõjutada tarbijate kõrge kaitstuse ühetaolist taset kogu EL-s, mis on vajalik siseturu toimimiseks ja konkurentsimoonutuste vältimiseks.

3. Menetluse seis

Kustutati registrist 12. 01. 2012 (eelotsuse esitanud kohus võttis oma taotluse tagasi). Sarnased küsimused on esitatud eelotsusetaotluses C-604/11 Genil, mille kohta Eesti esitas samuti oma seisukohad.

7) C-471/11 Cido Grupa (üleliigse suhkru tasu määramine)

1. Vaidluse asjaolud

Läti ettevõtja Cido Grupa esitas tühistamishagi Läti maksuameti otsuse peale, leides, et ametiasutus on Läti EL-ga liitumise hetkel tema valduses olnud suhkruisrupi ülemäärase koguse eest kehtestanud maksmisele kuuluva tasu valel alusel, kasutades tasu arvutamisel valge suhkru, mitte suhkruisrupi imporditollimaksu määra. Läti kohus küsib, kas määrust 60/2004 tuleb tõlgendada nii, et ülemäärase laovaru tasu summa arvutamisel tuleb lähtuda valge suhkru kogusest tootes.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille järgi on tasu kehtestamisel õige võtta aluseks valge suhkru kogus tootes, mitte konkreetse toote imporditollimaksu määr. Eesti leiab, et kuivõrd asjakohane määrus käsitleb üksnes suhkruturgu, on põhjendatud järeldus, et töödeldud suhkruisaldusega toodetes tuleb lähtuda suhkru kogusest neis toodetes, mitte asuda neid maksustama teistest kaubakoodidest ja nendele kehtestatud imporditollimaksudest lähtuvalt. Eesti esitas seisukoha, sest ka Eesti on laovaru tasu arvestanud valge suhkru ekvivalendi alusel.

3. Menetluse seis

EK leidis 06.09.2012 avaldatud otsuses nagu Eesti, et määruse (EÜ) nr 60/2004 artikli 6 lõike 3 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et suhkruisrupi (CN-kood 2106 90 59)

ülemäärase varu maksubaasi kehtestamisel peab võtma aluseks valge suhkru impordimaksu määra.

3.2 Pooleliolevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (15)

1) C-221/11 Demirkan (teenuste osutamise vabadus Türgi kodanikele)

1. Vaidluse asjaolud

Türgi kodanik Demirkan on vaidlustanud Saksamaa otsuse keelduda talle väljastamast Schengeni viisat, mida ta taotles külastamise eesmärgil. Kaebuse esitaja leiab, et EMÜ ja Türgi vahelise assotsiatsioonilepingu juurde kuuluva 1970. aasta lisaprotokollis artikli 41 lõikes 1 sätestatud *standstill* klauslist tulenevalt on tal õigus siseneda Saksamaale viisavabalt või tuleks talle anda Schengeni viisa. Saksamaa kohus on esitanud EK-le küsimuse sätte ulatuse kohta, täpsemalt, kas selles mainitud teenuste osutamise vabaduse all tuleb mõista ka teenuste saamise vabadust.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei hõlma lisaprotokollis artiklis 41 sätestatud teenuste osutamise vabaduse mõiste teenuste saamise vabadust. Eesti tugines EMÜ ja Türgi vahelise assotsiatsioonilepingu eesmärgile ning asjaolule, et lepingupooled ei ole kunagi tõlgendanud asjakohast sätet nii, et see hõlmaks ka teenuste saamise vabadust. Eesti esitas seisukoha, sest juhul kui EK leiaks, et artikkel 41 hõlmab ka teenuste saamise vabadust, annaks see Türgi kodanikele laiema õiguse Saksamaale ja sealt kaudu teistesse Schengeni lepingu riikidesse sisenemiseks, kui lepingupooled seda on soovinud.

3. Menetluse seis

Kohtujuristi ettepanek esitatakse 14.03.2013.

2) C-243/11 RVS Levensverzekeringen NV (elukindlustusleping)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohtuasjas on tekkinud küsimus, kas Belgia seaduse kohaselt kindlustuslepingutelt võetavat iga-aastast maksu tuleb tasuda ka elukindlustuse eest, mis on Madalmaades asuva kindlustusandjaga, kellel puudub Belgias püsiv tegevuskoht, sõlmitud sel ajal, kui hiljem Belgiasse elama asunud kindlustusvõtja elas veel Madalmaades. Madalmaade kindlustusandja, kellel ei ole Belgias peakontorit, esindust, filiaali, esindajat ega tegevuskohta, leiab, et ei pea nimetatud iga-aastast maksu Belgiale tasuma. Belgia kohus küsib EK-lt, kuidas tõlgendada direktiivi 2002/83/EÜ artikli 50 lõikes 1 sisalduvat kohustuse liikmesriigi mõistet: kas kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel tuleb aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise või kindlustusmaksu tasumise aeg.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi sätte tõlgendamisel tuleb kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise aeg. Eesti esitas seisukoha, sest eelotsus võib mõjutada Eesti väljakujunenud praktikat, lisaks võiks see

panna kindlustusandjatele suured lisakohustused, mille tagajärjel võib väheneda kindlustusvõtjate võimalus valida võimalikult paljude kindlustuspakkujate vahel, mis on üheks direktiivis sätestatud eesmärgiks. Kohtujurist Kokott leidis 06.09.2012 ettepanekus samamoodi kui Eesti, et direktiivi tõlgendamisel tuleb kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise aeg.

3. Menetluse seis

EK leidis 21.02.2013 otsuses, et liikmesriik, kellel on kindlustusmaksete maksustamise pädevus, peab olema liikmesriik, kelle territooriumiga on kindlustusvõtja kindlustusmaksete tasumise päeval seotud alalise elukoha kaudu.

3) Liidetud kohtuasjad C-512/11 (Kultarinta) ja C-513/11 (Novamo) (tasustamata lapsehoolduspuhkuse ajal alanud rasedus- ja sünnituspuhkus)

1. Vaidluse asjaolud

N. Kultarinta jäi peale tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkuse lõppemist tasustamata lapsehoolduspuhkusele. Tasustamata lapsehoolduspuhkuse kasutamise ajal soovis N. Kultarinta katkestada oma lapsehoolduspuhkuse ja jääda uuesti rasedus- ja sünnituspuhkusele seoses järgmise lapse sünniga. Ta taotles tööandjalt rasedus- ja sünnituspuhkusel viibitava aja eest vastavalt kollektiivlepingule täies ulatuses töötasu maksmist 72 tööpäeva eest. Sellest tööandja aga keeldus põhjendusel, et uus rasedus- ja sünnituspuhkus oli alanud tasustamata lapsehoolduspuhkuse ajal. Nii ei olnud töösuhe enne sellele puhkusele jäämist kestnud katkestusteta vähemalt kolm kuud. Kohtuasja C-513/11 Novamo asjaolud on sarnased. Soome kohtu esitatud eelotsusetaotluse keskmes on küsimus, kas direktiividega 2006/54/EÜ ja 92/85/EMÜ on vastuolus sellised riigisisised kollektiivlepingu tingimused, mille kohaselt tasustamata lapsehoolduspuhkuselt rasedus- ja sünnituspuhkusele jäävale töötajale ei maksta kollektiivlepingus ette nähtud töötasu rasedus- ja sünnituspuhkusel viibitava aja eest.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole sellised riigisisised tingimused vastuolus EL õigusega, sest tasustamata lapsehoolduspuhkuselt rasedus- ja sünnituspuhkusele jääv isik on erinevas olukorras võrreldes aktiivselt töötava isikuga, kes jääb samale puhkusele. Eesti tõi oma seisukohas välja, et ka direktiiv 92/85/EMÜ lubab siin riigisisest teatud tingimusi seada.

Kuigi Eestis ei ole sünnitushüvitise maksmine reguleeritud kollektiivlepingute alusel ega ole tööandja kohustus, võib EK otsus siiski mõjutada laiemalt liikmesriikide pädevust sotsiaalpoliitika ja -kindlustuse, aga ka tööturupoliitika vallas ja seda puudutavat õiguskorda.

3. Menetluse seis

Kohtujurist jõudis 21.02.2013 ettepanekus järeldusele, et direktiividega 92/85/EMÜ, 2006/54/EÜ ja 96/34/EÜ ei ole vastuolus riigisisese kollektiivlepingu tingimused, mille kohaselt ei ole tasustamata lapsehoolduspuhkuselt rasedus- ja sünnituspuhkusele jääval töötajal õigust saada rasedus- ja sünnituspuhkusel viibitava aja eest kollektiivlepingus

ette nähtud töötasu, mis on suurem kui rasedus- ja sünnituspuhkust käsitlevates riigisisestes õigusaktides ette nähtud tasu. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv.

4) C-527/11 Ablessio (maksuhalduri õigus keelduda maksukohustuslase registreerimisest)

1. Vaidluse asjaolud

Kaebaja esitas Läti maksuametile taotluse käibemaksukohustuslase registrisse kandmiseks. Maksuamet jättis registreerimistaotluse rahuldamata, märkides, et kaebuse esitaja ei ole võimeline viima ellu deklareeritud majandustegevust. Kaebaja esitas kaebuse maksuameti otsuse tühistamiseks, nõudes, et ametiasutust kohustataks teda registrisse kandma. Riigisisese vaidluse lahendamiseks küsib Läti kohus EK-lt, kas maksuhalduril on õigus enne maksukohustuslase registreerimist kontrollida isiku võimet maksustataval tegevusalal tegutseda.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi kohaselt peavad saama end käibemaksukohustuslasena registreerida kõik isikud, kes tegelevad majandustegevusega ja on seega maksukohustuslased direktiivi mõistes. Riik peab saama eelkontrollida, kas isik vastab maksukohustuslase tingimustele. Kui isik kriteeriumidele ei vasta, peab riik saama keelduda registreerimisnumbri väljastamisest.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. EK on otsustanud, et teeb käesolevas asjas otsuse kohtuistungita ning kohtujuristi ettepanekuta.

5) C-604/11 Genil 48 S.L. et Comercial Hostelera de Grandes Vinos S.L. (investeeringisnõustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Kaebuse esitajateks on kaks mittekutselist klienti, kes sõlmisid pangaga finantstoote lepingu. Et saada tagatis intressimäärade võimalike muutuste eest, sõlmisid nad krediidasutusega intressimäära vahetuslepingu. Finantsasutus ei teinud enne tehingu sõlmimist klientidele sobivusega asjakohasustesti, mille näeb ette direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõige 4. Seetõttu taotlevad hagejad, et finantsasutusega sõlmitud intressimäära vahetusleping tunnistataks tühiseks. Hispaania kohus on esitanud eelotsusetaotluse investeeringisnõustamise mõiste ulatuse kohta ning selle kohta, kas finantsasutus oleks pidanud kohaldama direktiivi 2004/39/EÜ nõudeid. Lisaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, et kui krediidasutus neid kohustusi täitnud ei ole, siis millised on selle tagajärjed tehingu kehtivusele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille kohaselt tuleb krediidasutuse poolt intressimäärade muutmise riski tagatiseks intressimäära vahetuslepingu pakkumist mittekutselisele kliendile üldjuhul käsitleda investeeringisnõustamise teenusena, millele kohalduvad finantsinstrumentide turgude direktiivist 2004/39/EÜ tulenevad nõuded (vastavalt

asjaoludele kas sobivustesti või asjakohasustesti nõue). Lisaks märkis Eesti, et tagajärjed lepingu kehtivusele direktiivi artikli 19 lõikes 4 ettenähtud nõuete mittetäitmise korral on liikmesriikide riigisisese õiguse küsimus ning sõltuvad poolte võlasuhetele kohalduvast tsiviilõigusest vastavas liikmesriigis.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuistung toimus 17.01.2013.

6) C-657/11 Belgian Electronic Sorting Technology (domeeninime registreerimine ja kasutamine)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohtu ees on küsimus eksitava ja võrdleva reklaami direktiivis 2006/114/EÜ sisalduva reklaami mõiste ulatusest. Belgia kohus küsib EK-lt, kas mõiste „reklaam” hõlmab domeeninime registreerimist ja kasutamist ning metasiltide kasutamist veebisaidi metaandmetes.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, lähtudes direktiivis sisalduvast reklaami definitsioonist, et domeeninime registreerimine ei ole käsitatav reklaamina direktiivi mõistes. Tegemist on küll teabe edastamisega, kuid täidetud ei ole sisuline kriteerium, mille kohaselt peab teabe edastamise eesmärgiks olema kaupade või teenuste müügi edendamine. Teiseks esitas Eesti seisukoha, mille kohaselt võib domeeninime kasutamine olla teatud juhtudel käsitatav reklaamina direktiivi mõistes. Eesti arvetes tuleb igal üksikjuhul tuvastada, kas täidetud on ka sisuline kriteerium: kas domeeninime kasutamisega edastatakse teavet eesmärgiga edendada kaupade või teenuste müüki.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuistung toimus 24.01.2013. Kohtujuristi ettepanek esitatakse 21.03.2013.

7) C-22/12 Hassová (mittevaralise kahju hüvitamine liiklusõnnetuse korral)

1. Vaidluse asjaolud

Slovakkia kohus küsib EK-lt, kas direktiividega 72/166/EMÜ ja 90/232/EMÜ on vastuolus riigisisese õigusnormid, mille kohaselt tsiviilvastutus ei kata rahaliselt väljendatavat mittevaralist kahju, mis tekkis mootorsõiduki kasutamisest põhjustatud liiklusõnnetuses hukkunute ülalpeetavatele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et isikukahju ning mittevaralise kahju mõiste täpne sisustamine ja hüvitamise viis ei ole direktiividega reguleeritud. Liikluskindlustuse direktiivid sätestavad kahju hüvitamisel kohaldatavate kindlustussummade (s.o hüvitamise piirmäär) miinimumi. Hüvitiste maksmisega seonduv on jäetud liikmesriigi riigisisese õiguse reguleerida.

3. Menetluse seis
Kirjalik menetlus.

8) C-84/12 Koushkaki (viisataotluse rahuldamise otsuse langetaja kaalutusõiguse ulatus viisaeeskirja alusel)

1. Vaidluse asjaolud

Eelotsuseasja põhiküsimuseks on viisaotsuse langetaja kaalutusruumi ulatus viisaeeskirja raames. Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud Saksamaa kohus teada, milline on viisaotsuse langetaja kaalutusruum selle hindamisel, kas on täidetud viisaeeskirja artiklis 21 sätestatud tingimused ning puuduvad artiklis 32 toodud viisa andmisest keeldumise alused.

2. Eesti seisukoht

Eesti leiab, et viisaeeskiri ei kohusta selle hindamisel, kas viisaeeskirja artikli 21 tingimused on täidetud ja puuduvad artiklis 32 sätestatud keeldumise alused, Schengeni viisat andma kaalutusõigust kasutamata. Viisaotsuse langetajal on viisaeeskirja sõnastusest ja eesmärkidest tulenevalt viisaeeskirja raames kaalutusõigus. Seega ei ole riigisisene õigusnorm, mis sätestab ametnikule viisade väljastamisel viisaeeskirja raames kaalutusõiguse, vastuolus viisaeeskirja nõuete ja mõttega. Kohus saab eelkõige hinnata, kas konsul võttis sisulise otsuse langetamisel arvesse kõiki olulisi asjaolusid, kuid ei tohiks teha sisulist otsust konsuli asemel.

3. Menetluse seis

29.01.13 toimus suuline istung, kus osales ka Eesti. Kohtujurist esitab oma ettepaneku 11.04.13.

9) C-109/12 Laboratoires Lyocentre (preparaadi klassifitseerimine meditsiiniseadmeks või ravimiks)

1. Vaidluse asjaolud

Soome kohus küsib EK-lt, kas EL õiguse kohaselt võib ühe liikmesriigi poolt direktiivi 93/42/EÜ alusel meditsiiniseadme või abiseadmena klassifitseeritud toodet, mis on tähistatud CE-märgisega, teine liikmesriik klassifitseerida direktiivi 2001/83/EÜ alusel ravimiks. Jaatava vastuse korral soovib Soome kohus teada, millist menetlust peab meditsiiniseadme või abiseadme ravimina määratlemisel järgima. Samuti küsitakse, kas EL õiguse alusel on võimalik, et liikmesriigi turul on sama koostisaine ja toimemehhanismiga preparaate nii ravimi kui ka meditsiiniseadme või abiseadmena.

2. Eesti seisukoht

Esimese küsimuse kohta esitas Eesti seisukoha, et liikmesriikidel on õigus otsustada toote määratlemine ravimina ka juhul, kui toode vastab ravimi tunnustele direktiivi 2001/83/EÜ kohaselt, vaatamata sellele, kas kõnealune toode võib kuuluda lisaks ka mõnda muud tootekategooriat, näiteks meditsiiniseadmeid reguleerivate õigusaktide kohaldamisalasse. Teise küsimuse kohta leidis Eesti, et tootele, mis kuulub direktiivi 2001/83/EÜ reguleerimisalasse ja määratletakse ravimina, ei tule selle

meditsiiniseadmena turult eemaldamiseks eelnevalt kohaldada direktiivi 93/42/EMÜ artiklites 8 ja 18 ettenähtud menetlust. Kolmanda küsimuse kohta leidis Eesti, et tooted ei saa olla liikmesriigi turul samal ajal nii ravimina kui ka meditsiiniseadmena, kui pole erinevust toodete omadustes, sealhulgas koostises, farmakoloogilistes omadustes, kasutamiskiis ja -ulatuses, tarbijate teadlikkuses toote ja sellega seotud ohtude kohta.

3. Menetluse seis

Suuline istung toimus 20.02.2013.

10) C-273/12 Harry Winston (tollimaksu kohaldamine kauba varguse korral)

1. Vaidluse asjaolud

Relvaga ähvardades rööviti tolliladustamisprotseduurile suunatud kaup. Toll nõudis äriühingult, kellele kaup kuulus, siiski tolli- ja käibemaksu tasumist. Äriühing nõudis maksuotsuse tühistamist. Vaidlust lahendav Prantsusmaa soovib EK-lt teada, kas tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus kujutab endast kauba pöördumatut kahjustamist ja vääramatut jõudu, mistõttu ei loeta tollivõlga impordil tekkinuks. Lisaks, kas sellise varguse korral muutub sissenõutavaks käibemaks vastavalt ühise käibemaksusüsteemi direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 71.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille kohaselt tuleb tolliseadustiku artiklit 206 tõlgendada nii, et tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus ei kujuta endast kauba pöördumatut kahjustamist ja vääramatut jõudu ning seega tuleb lugeda tollivõlg impordil tekkinuks. Eesti on seisukohal, et kauba vargus või muu ebaseadusliku iseloomuga kauba tollijärelevalve alt väljaviimine ei vabasta tollivõla tasumisest. Teise küsimuse puhul on Eesti seisukohal, et tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus võib vastavalt direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 71 tingida maksu tasumise kohustuse tekkimise aluseks olevad faktilised asjaolud ja muuta käibemaksu sissenõutavaks.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

11) C-303/12 Imfeld et Garcet (mahaarvamised maksustatavast tulust)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohus küsib EK-lt, kas töötajate vaba liikumise tagamisega on kooskõlas riigisiseseid sätteid, mille kohaselt piiratakse abikaasade ühisdeklaratsioonis maksustatavast tulust tehtavaid mahaarvamisi, mida rakendatakse, kui üks abikaasadest teenib enamuse oma tulust välismaal.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, et eelotsusetaotluses viidatud sätteid ei kujuta endast töötajate vaba liikumise piirangut ning seega ei ole vastuolus EL toimimise lepingu artikliga 45. Juhul kui EK leiab, et tegemist on siiski töötajate vaba liikumise piiramisega, saab Eesti hinnangul kõnealust piirangut õigustada vajadusega vältida olukorda, kus isiku isiklikku ja perekondlikku olukorda võetakse arvesse kahes liikmesriigis. Mahaarvamiste

piiramine residendiriigis olukorras, kus isik teenib enamuse oma tulust allikariigis, väldib mahaarvamiste topeltrakendamist. Eesti leiab, et piirang jälgib üldise huvi eesmärki ja on selle saavutamiseks sobiv.

3. Menetluse seis:
Kirjalik menetlus.

12) C-321/12 F. van der Helder ja Farrington (mitterahalisi haigushüvitiste kulusid hüvitav liikmesriik)

1. Vaidluse asjaolud

Madalmaade kohtu esitatud eelotsusetaotluse keskmes on isikud, kes saavad kahest või enamast liikmesriigist pensioni. Kumbki isik oma elukohariigist pensioni ei saa, kuid neil on sotsiaalkindlustusskeemide määruse nr 1408/71 alusel õigus saada elukohariigis mitterahalisi hüvitisi (raviteenused jne). Põhiküsimus on, kuidas tõlgendada määruse sätet, mille kohaselt kannab mitterahaliste haigushüvitiste kulud selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktid on nende suhtes kõige kauem kehtinud.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt tuleb antud juhul õigusaktide all mõista pensione maksva riigi määruse nr 1408/71 kohaldamisalasse kuuluvaid kohustuslikku pensionikindlustust reguleerivaid õigusakte. Eesti hinnangul tuleks välistada võimalus, et õigusaktide all peetakse silmas ainult haigus-, rasedus- ja sünnitushüvitisi reguleerivaid õigusakte. Eesti arvates ei oleks õigustatud olukord, kus liikmesriigil võiks tekkida kohustus maksta kinni nende isikute mitterahaliste hüvitiste kulud, kes saavad vastavaid hüvitisi võrdsustatud alusel, olemata Eestis pikemat aega töötanud ja sotsiaalkindlustussüsteemi panustanud.

3. Menetluse seis

Eesti esitas kirjalikud seisukohad 18.10.2012.

13) C-396/12 A.M. van der Ham (tahtliku rikkumise mõiste maaelu arengu toetuste ja otsetoetustega seotud vähendamiste ja väljaarvamiste kontekstis)

1. Vaidluse asjaolud

Hollandi valitsuse määruse järgi, millega võeti üle direktiiv 91/676/EMÜ, on keelatud laotada loomasõnnikut rohealadele ja põllumaadele, välja arvatud juhul, kui seda tehakse vähese kasvuhoonegaaside heitega. Van der Hami suhtes sissetulekutoetuse ja põllumajandusliku keskkonnatoetusega seoses läbi viidud kontrolli käigus tuvastati, et loomasõnnikut ei olnud laotatud vähese kasvuhoonegaaside heitega, ning vähendati talle antud põllumajanduslikku keskkonnatoetust 20% ulatuses. Otsust põhjendati sellega, et keeld laotada sõnnikut muul viisil kui vähese kasvuhoonegaasi heitega on pikalt püsinud poliitika suuniste tähenduses. Eelotsusetaotluse keskmes on küsimus, kuidas mõista maaelu arengu toetuste ja otsetoetustega seotud vähendamiste ja väljaarvamiste kontekstis mõistet „tahtlik rikkumine“. Kaebaja on seisukohal, et teda ei saa tahtlikkuses süüdistada, kuna ta lasi heas usus teha töö põllumajandusteenuseid osutaval ettevõtjal.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei piisa rikkumise tahtlikuks lugemiseks üksnes objektiivsete asjaolude esinemisest (nõue on kehtinud pikka aega), vaid arvesse tuleb võtta ka subjektiivne element (mida saab üldjuhul hinnata ka objektiivsete asjaolude põhjal). Viimane hõlmab Eesti hinnangul olukordi, kus isik on teadlik, et ta oma tegevuse või tegevusetusega rikub nõudeid ning ta soovib sellist tagajärge, kusjuures ebaselgest nõudest valesti arusaamine välistab ka rikkumise tahtlikkuse. Igal üksikjuhul peab liikmesriigi kohus tuvastama tahtlikkuse olemasolu, hinnates kõiki asjaolusid kogumis. Samuti tõi Eesti välja, et toetust saanud isikut ei saa süüdistada tahtlikus rikkumises, kui ta ei olnud teadlik kolmanda isiku poolt põhjustatud rikkumisest. Samas võib vastutus tahtliku rikkumise eest kanduda toetuse saajale juhul, kui ta saab teada toimepandud rikkumisest ja lihtsalt lepib sellega ega rakenda heastamismeetmeid.

3. Menetluse seis

Eesti esitas kirjalikud seisukohad 10.12.2012. Suuline istung toimus 24.01.2013.

14) C-400/12 MG (vangis olnud EL kodaniku väljasaatmine)

1. Vaidluse asjaolud

Ühendkuningriigi kohus küsib EK-lt direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb EL kodanike ja nende pere liikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, artikli 28 lõike 3 punkti a tõlgendamise kohta. Peamiseks küsimuseks on see, kas kuriteos süüdimõistetud liidu kodanikule karistuseks määratud vangistuse aeg katkestab vastuvõtvast liikmesriigis elamisperioodi, mis on nõutav selleks, et isikule laieneks kõrgema taseme kaitse väljasaatmise eest.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille kohaselt kuriteos süüdi mõistetud EL kodanikule määratud vangistuse aega ei tule arvestada vastuvõtvast liikmesriigis elamisperioodi hulka, mille põhjal arvestatakse seda, kas tal on tekkinud õigus kõrgema taseme kaitsele väljasaatmise eest.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

15) C-424/12 Fatorie (pöördmaksustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Rumeenia kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ tõlgendamist. Keskseks küsimuseks oli see, kas direktiivi 2006/112/EÜ kohaselt on teenuse saajal õigus teenuse osutaja poolt väljastatud arve alusel maha arvata teenuse osutajale tasutud käibemaks, kui teenus kuulub lihtsustamismeetmete kohaselt pöördmaksustamisele, kuid teenuse osutaja on arve valesti koostanud, jättes kohaldamata lihtsustamismeetmed. Lisaks soovis Rumeenia kohus teada, kas neutraalse maksustamise põhimõttega on kooskõlas, kui teenuse saajal ei

lubata rakendada mahaarvamisõigust teenuse osutajale tasutud käibemaksu suhtes, juhul kui teenus kuulub pöördmaksustamisele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, et juhul kui teenuse saajal on käibemaksu arvestuse kohustus, siis direktiivi 2006/112/EÜ kohaselt ei saa teenuse saaja maha arvata teenuse osutaja poolt arvele märgitud käibemaksu, mille ta tasus teenuse osutajale. Teise küsimuse kohta esitas Eesti seisukoha, et neutraalse maksustamise põhimõte lubab jätta kohaldamata käibemaksu mahaarvamisõiguse käibemaksu suhtes, mille maksukohustuslane tasus teenuse osutajale, kes oli arvele ekslikult märkinud käibemaksu. Seda ei mõjuta asjaolu, et maksuhaldur ei ole palunud teenuse osutajal valesti koostatud arvet parandada, mis on hiljem teenuse osutaja maksejõuetuse tõttu võimatu.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus.

III. EFTA KOHUS

Eesti esitas aastal 2012 oma seisukohad ühes EFTA kohtusse jõudnud arvamuse andmise asjas (sarnaneb menetluse poolest EK eelotsusemenetlusele).

E-18/11 Irish Bank Resolution Corporation Ltd. (krediidiasutuse likvideerimismenetlusest teavitamine)

1. Vaidluse asjaolud

Nõuandva arvamuse taotluse keskmes on Islandi kohtu esitatud küsimus direktiivi 2001/24/EÜ (krediidiasutuste saneerimise ja likvideerimise kohta) artikli 14 lõike 1 tõlgendamise kohta. Täpsemalt on EFTA kohtult küsitud, kas direktiiviga on kooskõlas õigusakt, mis annab haldus- või kohtuasutusele või likvideerijale õiguse otsustada, kas likvideerimismenetluse algatamisest tuleks välismaal asuvaid võlausaldajaid teavitada avaldatud kuulutuse kaudu või tuleks kõiki teada olevaid võlausaldajaid teavitada ükshaaval.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EFTA kohtule seisukoha, et artikli 14 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see kohustab haldus- või kohtuasutust või likvideerijat teavitama likvideerimismenetluse alustamisest ükshaaval kõiki teada olevaid võlausaldajaid, kelle alaline asukoht, peamine elukoht või peamine tegevuskoht on mõnes teises liikmesriigis kui likvideerimismenetluse päritoluliikmesriik. Ükshaaval teavitamise all tuleb mõista teatist, mis on isiklikult adresseeritud teada oleva võlausaldaja nimele. Eesti leiab, et käesolev sätte ei jäta haldus- või kohtuasutusele või likvideerijale kaalutusõigust selles suhtes, kuidas tuleks likvideerimismenetlusest teavitada teada olevaid võlausaldajaid.

3. Menetluse seis: kohtuotsus

Kohus asus 28.09.2012 otsuses nagu Eestigi seisukohale, et direktiivi 2001/24/EÜ artikliga 14 on vastuolus selline riigisisene säte, mis võimaldab tühistada võlausaldajate nõuded, mis ei ole esitatud pärast likvideerimismenetluse käivitamise teate avaldamist, mis on suunatud teada olevatele võlausaldajatele, kelle alaline asukoht, peamine elukoht või peakontor on mõnes teises liikmesriigis, isegi kui neid võlausaldajaid ei ole ükshaaval teavitatud.

IV. STATISTIKA

1.1 Eesti osalusega uued menetlused EK-s, Üldkohtus ja EFTA kohtus

| | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 |
|--|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Eelotsused | 0 | 0 | 4 | 2 | 6 | 5 | 10 | 12 | 15 |
| Otsesed kaebused, sh apellatsioonid | 0 | 2 | 2 | 1 | 2 | 7 | 7 | 1 | 0 |
| Menetluse astumine | 2 | 2 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| Arvamused | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| EFTA kohus | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| Kokku: 87 | 2 | 4 | 7 | 3 | 9 | 14 | 17 | 13 | 18 |

Tabelis välja toodud statistika on koostatud selle põhjal, mis aastal Eesti on oma seisukoha esitanud.

1.2 Otsesed hagid, mille menetlus jätkus aastal 2012

| Kohtuasja number | Pooled | Menetluse staadium |
|------------------|---|-----------------------|
| C-505/09P | Apellatsioon: Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik | Kohtuotsus 29.03.2012 |
| C-39/10 | Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik | Kohtuotsus 10.05.2012 |

1.3 Kohtuasjad, milles Eesti on menetluse astunud aastal 2012

| Kohtuasja number | Pooled | Menetluse staadium |
|--------------------------|--|--|
| C-514/11 P ja C-605/11 P | LPN vs. Euroopa Komisjon ja Soome vs. Euroopa Komisjon | Sekkumistaotlus 30.03.2012. Kirjalik menetlus on lõppenud. |
| C-61/12 | Euroopa Komisjon vs. Leedu Vabariik | Sekkumistaotlus 29.05.2012. Kirjalik menetlus on lõppenud. |

1.4 Eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukoha ning mis on pooleli 31.12.12 seisuga või lõpetati aasta 2012 jooksul

| Kohtuasja number | Pooled | Menetluse staadium |
|------------------|---|--|
| C-348/09 | Infusino (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa) | Kohtuotsus 22.05.2012 |
| C-544/10 | Deutsches Weintor (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa) | Kohtuotsus 06.09.2012 |
| C-7/11 | Caronna (eelotsust taotlev kohus: Itaalia) | Kohtuotsus 28.06.2012 |
| C-19/11 | Geltl (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa) | Kohtuotsus 28.06.2012 |
| C-134/11 | Blödel-Pawlik (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa) | Kohtuotsus 16.02.2012 |
| C-146/11 | Pimix (eelotsust taotlev kohus: Eesti) | Kohtuotsus 12.07.2012 |
| C-221/11 | Demirkan (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa) | Eesti seisukohad 30.08.2011. Kirjalikud märkused 05.12.2011. Kohtuistung 06.11.2012. Kohtujuristi ettepanek esitatakse 14.03.2013. |
| C-243/11 | RVS Levensverzekeringen (eelotsust taotlev kohus: Belgia) | Kohtuotsus 21.02.2013. |
| C-381/11 | Mesa Bertrán et Farrán Morenilla (eelotsust taotlev kohus: Hispaania) | Registrist kustutamise määrus 12.01.2012 |

| | | |
|----------------------|---|--|
| C-471/11 | Cido Grupa (eelotsust taotlev kohus: Läti) | Kohtuotsus 06.09.2012 |
| C-512/11 ja C-513/11 | Terveys- ja sosiaalian neuvottelujärjestö TSN jt (eelotsust taotlev kohus: Soome) | Eesti seisukohad 25.01.2012. Kirjalikud märkused 04.04.2012. Kohtuistung 08.11.2012. Kohtujuristi ettepanek 21.02.2013. |
| C-527/11 | Ablessio (eelotsust taotlev kohus: Läti) | Eesti seisukohad 03.02.2012. Kirjalikud märkused 15.05.2012. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita ja kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta. |
| C-604/11 | Genil 48 S.L. et Comercial Hostelera de Grandes Vinos S.L. (eelotsust taotlev kohus: Hispaania) | Eesti seisukohad 20.03.2012. Kirjalikud märkused 21.06.2012. Kohtuistung 17.01.2013. |
| C-657/11 | Belgian Electronic Sorting Technology (eelotsust taotlev kohus: Belgia) | Eesti seisukohad 13.04.2012. Kohtuistung 24.01.2013. |
| C-22/12 | Hassová (eelotsust taotlev kohus: Slovakkia) | Eesti seisukohad 27.04.2012. Kirjalikud märkused 22.08.2012. |
| C-84/12 | Koushkaki (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa) | Eesti seisukohad 05.06.2012. Kirjalikud märkused 17.08.2012. Kohtuistung 20.02.2013. |
| C-109/12 | Laboratoires Lyocentre (eelotsust taotlev kohus: Soome) | Eesti seisukohad 13.06.2012. Kirjalikud märkused 29.08.2012. Kohtuistung 20.02.2013. |
| C-222/12 | A. Karuse (eelotsust taotlev kohus: Eesti) | Eesti seisukohad 29.08.2012. Kirjalikud märkused 31.10.2012. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita ja kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta. |
| C-273/12 | Harry Winston (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa) | Eesti seisukohad 14.09.2012. Kirjalikud märkused 20.11.2012. |
| C-292/12 | Ragn-Sells (eelotsust taotlev kohus: Eesti) | Eesti seisukohad 28.09.2012. Kirjalikud märkused 14.12.2012. |
| C-303/12 | Imfeld et Garcet (eelotsust taotlev kohus: Belgia) | Eesti seisukohad 05.10.2012. Kirjalikud märkused 14.12.2012. |

| | | |
|----------|--|-----------------------------|
| C-321/12 | van der Helder et Farrington (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad) | Eesti seisukohad 18.10.2012 |
| C-396/12 | van der Ham et van der Ham-Reijersen van Buuren (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad) | Eesti seisukohad 10.12.2012 |
| C-400/12 | MG (eelotsust taotlev kohus: Ühendkuningriik) | Eesti seisukohad 12.12.2012 |
| C-424/12 | Fatorie (eelotsust taotlev kohus: Rumeenia) | Eesti seisukohad 31.12.2012 |
| E-18/11 | EFTA kaigus: Irish Bank Resolution Corporation Ltd v Kauppingi hf | Kohtuotsus 28.09.2012 |

2. OSA

ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST

Esimeses peatükis on antud kokkuvõtlik ülevaade kõigist Eesti vastu algatatud rikkumismenetlustest, sealhulgas esitatakse üldine statistika rikkumismenetluste algatamise ja lõpetamise kohta aastate ja ministeeriumide kaupa ning valdkonniti.

Teine peatükk annab ülevaate kõikidest 31.12. 2012 seisuga pooleli olevatest ja 2012. aastal lõpetatud rikkumismenetlustest.

I. ÜLDINE INFORMATSIOON RIKKUMISMENETLUSTE KOHTA

Komisjon valvab EL õiguse rakendamise ja ülevõtmise järele. Üheks järelevalve teostamise viisiks on rikkumismenetlus, mille komisjon võib algatada ELTL artikli 258 alusel, kui ta on arvamisel, et liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust.

Rikkumismenetluse algatamiseks saadab komisjon ametliku kirja, millele võib järgneda põhjendatud arvamus, kui liikmesriik ei ole oma vastuses komisjonile näidanud, et rikkumist tegelikult ei ole või et see on kõrvaldatud. Kui põhjendatud arvamusele vastamise tähtajal rikkumine komisjoni arvates endiselt kestab, võib ta algatada kohtumenetluse, et EK tuvastaks EL õiguse rikkumise liikmesriigi poolt. Rikkumismenetluse etappe on põhjalikumalt kirjeldatud 2009-2010 ülevaates.

Kohtuotsusega tuvastatud rikkumise peab liikmesriik väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kõrvaldama võimalikult kiiresti. Vastasel korral võib komisjon alustada uut rikkumismenetlust kohtuotsuse täitmata jätmise tõttu, ning seda juba ELTL artikli 260 lõike 2 alusel. Pärast ametliku kirja etappi võib komisjon uuesti EK poole pöörduda, siis juba nõudega määrata liikmesriigile trahv põhisumma või karistusmaksena.

Oluline on silmas pidada, et direktiivi ülevõtmise hilinemise asjades on võimalik trahv ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määrata juba esimeses kohtuotsuses. Siinjuures on põhisumma määramine alati põhimõtteliselt võimalik juhul, kui riik ei ole põhjendatud arvamusele vastamise ajaks direktiivi üle võtnud.

1. Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused: üldine statistika

Alates Eesti ühinemisest EL-ga on komisjon ELTL artikli 258 alusel 31.12.2012 seisuga Eesti vastu algatanud 358 rikkumismenetlust, millest 334 on lõpetatud ja 24 pooleli. 2012. aastal algatati kolm korda vähem uusi rikkumismenetlusi kui eelnenud aastal (11). Aastaga lõpetati 23 rikkumismenetlust, mistõttu tunduvalt vähenes ka rikkumismenetluste üldarv (kolmandiku võrra).

Rikkumismenetluste algatamine aastate kaupa

| | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 |
|-----------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Mitteõigeaegne ülevõtmine | 72 | 50 | 38 | 34 | 21 | 18 | 21 | 28 | 5 |
| Sisuline rikkumine | 3 | 9 | 10 | 14 | 11 | 8 | 5 | 5 | 6 |
| Kokku | 75 | 59 | 48 | 48 | 32 | 26 | 26 | 33 | 11 |
| Kokku 2004-2012: 358 | | | | | | | | | |

Rikkumismenetluste lõpetamine aastate kaupa

| | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 |
|-----------------------------|----------|------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Mitteõigeaegne ülevõtmine | 0 | 98 | 42 | 33 | 24 | 22 | 14 | 23 | 21 |
| Sisuline rikkumine | 0 | 3 | 5 | 6 | 6 | 13 | 8 | 14 | 2 |
| Kokku | 0 | 101 | 47 | 39 | 30 | 35 | 22 | 37 | 23 |
| Kokku 2004-2012: 334 | | | | | | | | | |

Kõik algatatud rikkumismenetlused ministriumide ja staadiumide kaupa 2004-2012

| Ministrium | Ametlik kiri | Põhjenda- tud arvamus | Kohus | Lõpetatud |
|---|--------------|-----------------------------|-----------|------------|
| Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) | 6 | 2 | 0 | 6 |
| Justiitsministeerium (JUM) | 12 | 4 | 0 | 11 |
| Keskkonnaministeerium (KEM) | 60 | 31 | 6 | 52 |
| Kultuuriministeerium (KUM) | 4 | 2 | 0 | 4 |
| Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) | 89 | 24 | 6 | 78 |
| Põllumajandusministeerium (PÕM) | 55 | 0 | 0 | 55 |
| Rahandusministeerium (RAM) | 67 | 13 | 2 | 64 |
| Siseministeerium (SIM) | 14 | 5 | 0 | 14 |
| Sotsiaalministeerium (SOM) | 49 | 19 | 4 | 48 |
| Välisministeerium (VM) | 2 | 0 | 0 | 2 |
| Kokku | 358 | 100 | 18 | 334 |

Ülaltoodud tabelist on näha, et rikkumismenetlusi on kaheksa aasta jooksul kõige rohkem algatatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (89, millest 11 on veel lõpetamata), Rahandusministeeriumi (67, millest 3 on veel lõpetamata),

Keskonnaministeeriumi (60, millest lõpetamata on 8) ja Põllumajandusministeeriumi (55, kõik on lõpetatud) haldusalas.

Enamikus EK-sse jõudnud rikkumismenetlustes on tegemist olnud direktiivi mitteõigeaegse ülevõtmisega. Kõige rohkem on EK-ni jõudnud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (6) ja Keskonnaministeeriumi (6) valitsemisalas olevaid rikkumismenetlusi.

2. Rikkumiste laad ja põhilised valdkonnad

Alates 2004. aastast Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused puudutavad suures osas direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist (287). Ülejäänud 71 on sisulised rikkumismenetlused, mille komisjon on algatanud direktiivide mittenõuetekohase ülevõtmise, aluslepingute sätete või muude EL õigusaktide sisulise rikkumise küsimuses.

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2012: mitteõigeaegsed ülevõtmised

| Ministeerium | Ametlik kiri | Põhjendatud arvamus | Kohus | Lõpetatud | Pooleli |
|--------------|--------------|---------------------|-----------|------------|-----------|
| HTM | 6 | 2 | 0 | 6 | 0 |
| JUM | 6 | 0 | 0 | 6 | 0 |
| KEM | 31 | 16 | 3 | 29 | 2 |
| KUM | 3 | 2 | 0 | 3 | 0 |
| MKM | 70 | 16 | 3 | 63 | 7 |
| PÕM | 55 | 0 | 0 | 55 | 0 |
| RAM | 59 | 9 | 1 | 58 | 1 |
| SIM | 13 | 4 | 0 | 13 | 0 |
| SOM | 42 | 14 | 4 | 42 | 0 |
| VM | 2 | 0 | 0 | 2 | 0 |
| Kokku | 287 | 63 | 11 | 277 | 10 |

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2012: sisulised rikkumismenetlused

| Ministeerium | Ametlik kiri | Põhjendatud arvamus | Kohus | Lõpetatud | Pooleli |
|--------------|--------------|---------------------|----------|-----------|-----------|
| HTM | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JUM | 6 | 4 | 0 | 5 | 1 |
| KEM | 29 | 15 | 3 | 23 | 6 |
| KUM | 1 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| MKM | 19 | 8 | 3 | 15 | 4 |
| PÕM | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| RAM | 8 | 4 | 1 | 6 | 2 |
| SIM | 1 | 1 | 0 | 1 | 0 |
| SOM | 7 | 5 | 0 | 6 | 1 |
| VM | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kokku | 71 | 37 | 7 | 57 | 14 |

II. RIKKUMISMENETLUSED AASTAL 2012

Ülevaate selles peatükis käsitletakse 31.12. 2012 seisuga pooleli olevaid ning aastal 2012 lõpetatud rikkumismenetlusi. Pooleli olevaid rikkumismenetlusi on 24, millest 15 on ametliku kirja etapis, 8 põhjendatud arvamuse etapis ning 1 puhul on olemas juba jõustunud kohtuotsus rikkumise tuvastamise kohta. 31.12.2012 seisuga ühtki pooleliolevat kohtumenetlust rikkumismenetluse asjades ei ole.

Pooleli olevad rikkumismenetlused ministeeriumide ja etappide kaupa:

| Ministeerium | Ametlik kiri | Põhjendatud arvamus | Kohus |
|--------------|--------------|---------------------|-----------|
| HTM | 0 | 0 | 0 |
| JUM | 0 | 1 | 0 |
| KEM | 7 | 1 | 0 |
| KUM | 0 | 0 | 0 |
| MKM | 7 | 4 | 0 |
| PÕM | 0 | 0 | 0 |
| RAM | 1 | 1 | 1 |
| SIM | 0 | 0 | 0 |
| SOM | 0 | 1 | 0 |
| VM | 0 | 0 | 0 |
| Kokku | 15 | 8 | 1* |

*Kohus langetas süüdimõistva otsuse 10.05.2012, komisjon ei ole teinud otsust rikkumismenetluse lõpetamise kohta.

Pooleli olevast 24 rikkumismenetlusest 10 puudutavad direktiivide ülevõtmise hilinemist ning 14 puhul on tegu sisuliste etteheidetega. Kokku on rikkumismenetlusi 31.12.2012 seisuga pooleli kõige rohkem MKM (11), KEM (8) ja RAM (3) haldusalas.

Järgnevalt käsitletakse vastavalt menetlusetapile kõigepealt kõiki mitteõigeaegset ülevõtmist puudutavaid rikkumismenetlusi, seejärel kõiki sisulisi rikkumismenetlusi.

1. Direktiivide mitteõigeaegne ülevõtmine

1.1 Pooleli olevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades

| Ministeerium | Ametlik kiri | Põhjendatud arvamus | Kohus |
|--------------|--------------|---------------------|----------|
| HTM | 0 | 0 | 0 |
| JUM | 0 | 0 | 0 |
| KEM | 2 | 0 | 0 |
| KUM | 0 | 0 | 0 |
| MKM | 5 | 2 | 0 |
| PÕM | 0 | 0 | 0 |
| RAM | 1 | 0 | 0 |
| SIM | 0 | 0 | 0 |
| SOM | 0 | 0 | 0 |
| VM | 0 | 0 | 0 |
| Kokku | 8 | 2 | 0 |

Nagu tabelist nähtub, on mitteõigeaegse ülevõtmise tõttu algatatud rikkumismenetlusi pooleli enim MKM (7) valitsemisalas. Lisanduvad 2 menetlust KEM ja 1 RAM valitsemisalas. Teiste ministriumide valitsemisalas ei ole algatatud ühtki rikkumismenetlust direktiivide ülevõtmise hilinemise tõttu.

Järgnevalt on rikkumismenetlused välja toodud üksikjuhtudel menetluse seisu järgi: kõigepealt ametliku kirja etapis ning seejärel põhjendatud arvamuse etapis olevad asjad. Aastal 2012 ühtki kohtumenetluse etapis olevat direktiivi hilinemise rikkumismenetlust ei olnud.

1.1.1 Ametlikud kirjad (8)

Rikkumismenetlus nr 2010/0063 (KEM) – direktiiv 2009/29/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi. 12.07.2011 seisuga olid üle võetud need direktiivi sätted, mis tuli üle võtta tähtajaks 31.12.2009. Direktiiv võeti üle välisõhu kaitse seaduse muutmise seadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega "Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu" ja Keskkonnaministri määrusega nr 44 "Kasvuhoonegaaside heitkoguste ühikutega kauplemise kord".

Rikkumismenetlus nr 2011/0089 (MKM) – direktiiv 2009/28/EÜ (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta). Eesti on praeguseks teavitanud komisjoni direktiivi täielikust ülevõtmisest. Eesti taastuvenergia tegevuskava aastani 2020 ja selle rakendusplaan kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 26. novembri 2010 korraldusega nr 452 ja see on ka komisjonile esitatud. Direktiivi ülevõtvateks õigusaktideks on veel elektrituruseadus, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus, kaugkütteseadus, majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus „Taastuvast energiaallikast toodetava elektrienergia osakaalu määramise tingimused ja kord elektrienergia tootmisel kombineeritult taastuvast ja muust energiaallikast“ ning teised õigusaktid, mis on lisatud komisjoni teavitamise andmebaasi.

Rikkumismenetlus nr 2011/0751 (MKM) – direktiiv 2009/18/EÜ, millega kehtestatakse meretranspordi sektoris toimunud õnnetusjuhtumite juurdmise põhimõtted ning muudetakse nõukogu direktiivi 1999/35/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/59/EÜ. Direktiiv on võetud üle 07.12.2011 jõustunud meresõiduohutuse seaduse muudatustega ning 01.01.2011 jõustunud isikuandmete kaitse seadusega.

Rikkumismenetlus nr 2011/0752 (KEM) – direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006. 02.01.2012 seisuga on komisjoni teavitatud direktiivi täielikust ülevõtmisest. Ülevõtvateks õigusaktideks on Vabariigi Valitsuse jäätmeseaduse muutmise seadus, välisõhu kaitse seaduse, keskkonnamõju hindamise ja keskkonna juhtimissüsteemi seaduse, keskkonnavastutuse, maapõue seaduse, saastuse

komplekse vältimise ja kontrollimise seaduse ning veeseaduse muutmise seadused. Lisaks kehtestati kohe pärast seaduste muudatuste jõustumist Vabariigi Valitsuse 07.05.2002 määruse nr 150 „Keskkonnakompleksluba nõudvate alltegevusvaldkondade ja künnisvõimsuste kehtestamine ning olemasolevate käitiste käitajate poolt kompleksloa taotluste esitamise tähtaegade kehtestamine“ muudatus ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu” muudatus.

Rikkumismenetlus nr 2011/2194 (MKM) – direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks. Direktiiv on praeguseks täielikult üle võetud toote nõuetele vastavuse seadusega, majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega „Energiamõjuga toodete tähistamise, teabega varustamise ja vastavushindamise üldised nõuded“ ja teiste vastavustabelis välja toodud õigusaktidega.

Rikkumismenetlus nr 2012/0040 (RAM) – direktiiv 2010/78/EL (millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ, 2002/87/EÜ, 2003/6/EÜ, 2003/41/EÜ, 2003/71/EÜ, 2004/39/EÜ, 2004/109/EÜ, 2005/60/EÜ, 2006/48/EÜ, 2006/49/EÜ ja 2009/65/EÜ seoses Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Pangandusjärelevalve), Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionidejärelevalve) ning Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) antud volitustega). Direktiiv on praeguseks täielikult üle võetud "Investeeringufondide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega", mis võeti vastu 07.03.2012.

Rikkumismenetlus nr 2012/0262 (MKM) – direktiiv 2010/65/EL, milles käsitletakse liikmesriikide sadamatesse sisenevate ja neist väljuvate laevade teavituse formaalsusi ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/6/EÜ. Direktiiv võetakse Eesti õiguskorda üle meresõiduohutuse seaduse ja sadamaseaduse muutmise seadusega, Majandus- ja Kommunikatsiooniministri määrusega “Elektroonilise mereinfosüsteemi põhimäärus“ ja teiste rakendusaktidega. Meresõiduohutuse seaduse ja sadamaseaduse muutmise seaduse võttis Riigikogu vastu 20.02.2013. Rakendusaktid võetakse vastu pärast seaduse jõustumist.

Rikkumismenetlus nr 2012/0345 (MKM) – direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta. Direktiivi ülevõtvateks õigusaktideks on ehitusseadus, Vabariigi Valitsuse määrus „Energiatõhususe miinimumnõuded“ ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrused, sealhulgas „Hoonete tehnosüsteemidele esitatavad nõuded“ ning „Hoonete energiatõhususe arvutamise meetoodika“. Täielikuks ülevõtmiseks on Eesti lubanud veel vastu võtta majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse „Energiamärgise vorm ja väljastamise kord“.

1.1.2 Põhjendatud arvamused (2)

Rikkumismenetlus nr 2011/1039 (MKM) – direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ. Eesti on komisjoni teavitanud direktiivi täielikust ülevõtmisest

elektrituruseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis võeti Riigikogus vastu 06.06.2012, ning teiste õigusaktidega, mis on kantud komisjoni direktiivide ülevõtmisest teavitamise andmebaasi.

Rikkumismenetlus nr 2011/1040 (MKM) – direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ. Eesti on komisjoni teavitanud direktiivi täielikust ülevõtmisest maagaasiseaduse muutmise seadusega, mis võeti vastu 06.06.2012, ning teiste õigusaktidega, mis on kantud komisjoni direktiivide ülevõtmisest teavitamise andmebaasi.

1.2 Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades

1.2.1 Kohtueelse menetluse jooksul lõpetatud rikkumismenetlused (21)

Rikkumismenetlus nr 2010/0059 (MKM) – direktiiv 2007/59/EÜ (ühenduse raudteesüsteemis vedureid ja ronge juhtivate vedurijuhtide sertifitseerimise kohta). Direktiiv on üle võetud raudteeseaduse muutmise seadusega ning majandus- ja kommunikatsiooniministri 02.03.2009 määrusega nr 12 „Vedurijuhiloa väljaandmise, kehtivuse pikendamise ja duplikaadi väljastamise eeskiri ning vedurijuhiloa vorm“. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.01.2012.

Rikkumismenetlus nr 2010/0060 (KUM) – direktiiv 2007/65/EÜ, millega muudetakse direktiivi 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta. Direktiiv on üle võetud meediateenuste seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.02.2012.

Rikkumismenetlus nr 2010/0220 (KEM) – direktiiv 2008/101/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et lisada lennutegevus ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi. Direktiivi on üle võetud välisõhu kaitse seaduse muutmise seadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega "Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu" ja keskkonnaministri 08.07.2011 määrusega nr 44 "Kasvuhoonegaaside heitkoguste ühikutega kauplemise kord". Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.01.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0084 (KEM) – direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid. Direktiiv on üle võetud jäätmeseaduse muutmise seadusega ja Vabariigi Valitsuse määrusega "Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud". Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.01.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0087 (MKM) – direktiiv 2009/16/EÜ (sadamariigi kontroll). Direktiiv on üle võetud meresõiduohutuse seadusega, riigilõivuseaduse ja sadamaseaduse muutmise seadusega ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega „Välisriigi lippu kandvate laevade kontrollimise kord.“ Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.04.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0088 (MKM) – direktiiv 2009/17/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2002/59/EÜ, millega luuakse ühenduse laevaliikluse seire- ja teabesüsteem. Direktiiv on üle võetud meresõiduohutuse seadusega, riigilõivuseaduse ja sadamaseaduse muutmise seadusega ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrustega „Ohtlikust lastist teavitamise kord“ ja „Laeva saabumisest teatamisel esitatavate andmete loetelu“. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.01.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0090 (KEM) – direktiiv 2009/33/EÜ (keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteesõidukite edendamise kohta). Direktiiv on üle võetud Vabariigi Valitsuse määrusega "Nõuded maanteesõidukite kogu kasutusiga hõlmava energiakulu ja keskkonnamõju kohta maanteesõidukite hankimisel" ning riigihangete seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 22.03.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0582 (MKM) – direktiiv 2009/12/EÜ lennujaamatasude kohta. Direktiivi on üle võetud lennundusseaduse muutmise seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.04.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0583 (RAM) – direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ. Direktiiv on üle võetud makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste ning investeerimisfondide seaduse muutmise seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.09.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0750 (MKM) – direktiiv 2009/15/EÜ laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate organisatsioonide ja veeteede ametite vastavat tegevust käsitlevate ühiste eeskirjade ja standardite kohta. Direktiiv on üle võetud meresõiduohutuse seaduse ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega nr 84 „Volitatud klassifikatsiooniühingutele esitatavad nõuded ja volitatud klassifikatsiooniühingute üle järelevalve teostamise kord“. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.02.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0753 (RAM) – direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta. Direktiivi on üle võetud makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste ning investeerimisfondide seaduse muutmise seadusega ning investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega. Lisaks on ülevõtvaks aktiks rahandusministri kehtestatud määrus "Eurofondi fondivalitseja organisatsioonilisele ülesehitusele ja sisemistele protseduurireeglitele, huvide konfliktide maandamisele ja vältimisele, riskide juhtimisele ning eurofondi varaga tehingute tegemisele esitatavad nõuded". Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.09.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0754 (JUM) – direktiiv 2009/109/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiive 77/91/EMÜ, 78/855/EMÜ ja 82/891/EMÜ ning direktiivi 2005/56/EÜ seoses aruandlus- ja dokumenteerimisnõuetega ühinemise ja jagunemise korral. Direktiiv

on üle võetud äriseadustiku ja seonduvate seaduste muutmise seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.02.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0755 (MKM) – direktiiv 2010/36/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/45/EÜ reisilaevade ohutuseeskirjade ja -nõuete kohta. Direktiiv on üle võetud meresõiduohutuse seaduse, majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 30 "Kohalikus rannasõidus sõitvate reisilaevade klassid, sõidupiirkonnad, ohutusnõuded ja ohutuse tunnistuse vorm" muutmise määrusega ja teiste õigusaktidega, mis on kantud komisjoni direktiivi ülevõtmisest teavitamise andmebaasi. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 24.10.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0756 (RAM) – direktiiv 2010/43/EL, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ seoses organisatsiooniliste nõuete, huvide konfliktide, äritegevuse, riskijuhtimise ning deponooriumi ja fondivalitseja vahelise lepingu sisuga. Direktiiv on üle võetud investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega ning rahandusministri määrusega "Eurofondi fondivalitseja organisatsioonilisele ülesehitusele ja sisemistele protseduurireeglitele, huvide konfliktide maandamisele ja vältimisele, riskide juhtimisele ning eurofondi varaga tehingute tegemisele esitatavad nõuded". Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.09.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/0757 (RAM) – direktiiv 2010/44/EL, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ seoses fondide ühinemisi, investor- ja ühiseurofondi struktuure ja teatamise korda käsitlevate sätetega. Direktiiv on üle võetud investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega ning rahandusministri määrusega "Eurofondi fondivalitseja organisatsioonilisele ülesehitusele ja sisemistele protseduurireeglitele, huvide konfliktide maandamisele ja vältimisele, riskide juhtimisele ning eurofondi varaga tehingute tegemisele esitatavad nõuded". Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.09.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/1038 (VM) – direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta. Direktiiv on üle võetud strateegilise kauba seadusega, karistusseadustikuga ning Vabariigi Valitsuse määrustega „Strateegiliste kaupade nimekiri“, „Strateegilise kauba komisjoni moodustamine ja töökord“, „Strateegilise kauba tolliformaalsuste ning tolli teavitamise kord Euroopa Liidu sisesel edasitoimetamisel ja relva transportimisel õhu kaudu“, välisministri määrustega „Strateegilise kaubaga seotud toimingute vormid“ ja „Strateegilise kaubaga seotud toimingute andmekogu asutamine ja andmekogu põhimäärus“ ning Vabariigi Valitsuse korraldusega, millega kehtestati riiklikud üldload. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.04.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/1041 (RAM) – direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ. Direktiiv on üle võetud riigihangete seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.04.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/1042 (VM) – direktiiv 2010/80/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ seoses kaitseotstarbeliste toodete nimekirjaga. Direktiiv on üle võetud strateegilise kauba seadusega ja Vabariigi Valitsuse määrusega „Strateegiliste kaupade nimekiri“. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 22.03.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/2162 (KEM) – direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik. Direktiiv on üle võetud kiirgusseaduse muutmise seaduse, tuumaohutuse konventsiooniga ühinemise seaduse, Riigi Teataja seaduse ja avaliku teabe seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.01.2012.

Rikkumismenetlus nr 2012/0039 (SOM) – direktiiv 2008/104/EÜ renditöö kohta. Direktiiv on üle võetud töölepingu seaduse, töötajate usaldusisiku seaduse, töötervishoiu ja tööohutuse seaduse, tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning võrdse kohtlemise seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 31.05.2012.

Rikkumismenetlus nr 2012/0173 (MKM) – direktiiv 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega. Direktiiv on üle võetud liikluseaduse muutmise seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 27.09.2012.

2. Sisulised rikkumismenetlused

Käesolevas osas on välja toodud sisulised rikkumismenetlused. Esmalt on 14 pooleliolevat menetlust esitatud tabelina, ning seejärel välja toodud ükshaaval vastavalt menetlusetapile. Punktis 2.2. on esitatud 2 aastal 2012 lõpetatud menetlust.

Pooleli olevad sisulised rikkumismenetlused

| Ministeerium | Ametlik kiri | Põhjendatud arvamus | Kohus |
|--------------|--------------|---------------------|----------|
| HTM | 0 | 0 | 0 |
| JUM | 0 | 1 | 0 |
| KEM | 5 | 1 | 0 |
| KUM | 0 | 0 | 0 |
| MKM | 2 | 2 | 0 |
| PÕM | 0 | 0 | 0 |
| RAM | 0 | 1 | 1 |
| SIM | 0 | 0 | 0 |
| SOM | 0 | 1 | 0 |
| VM | 0 | 0 | 0 |
| Kokku | 7 | 6 | 1 |

Tabelist on näha, et sisulisi rikkumismenetlusi on pooleli kõige rohkem KEM (6) ja MKM (4) valitsemisalas.

2.1.1. Ametlikud kirjad (7)

Rikkumismenetlus nr 2011/2011 (MKM) – komisjon on 15.03.2011 ametlikus kirjas leidnud, et Venemaa Föderatsiooni suhtes Eesti Vabariigi valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise lennunduskokkuleppega rahvusvahelisi kohustusi võttes ja neid jätkuvalt kehtivaks tunnistades ei ole Eesti täitnud EL õigusest tulenevaid kohustusi. Eesti tunnistas 15.07.2011 vastuses vajadust viia lennunduskokkulepe vastavusse EL õigusega.

Rikkumismenetlus nr 2012/2064 (MKM) – komisjon on 22.06.2012 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole õigesti kohaldanud määruse 552/2004 (Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu koostalitlusvõime kohta) artikli 6 lõiget 2 ja IV lisa, määruse 1315/2007 (millega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise ohutusjärelvalve ja muudetakse määrust (EÜ) nr 2096/2005) artiklit 14, määruse 482/2008 (millega luuakse aeronavigatsiooniteenuste osutajate rakendatav tarkvara turvalisuse tagamise süsteem ja muudetakse määruse (EÜ) nr 2096/2005 II lisa) artiklit 3 ning määruse 2150/2005 (milles sätestatakse ühised eeskirjad õhuruumi paindlikkuse kasutamiseks) artikli 5 lõiget 1. Eesti vastas 22.08.2012 komisjonile, et puudujäägid, millega Eesti nõustub, on plaanis kõrvaldada 2012. aasta lõpuks.

Rikkumismenetlus nr 2012/2101 (KEM) – komisjon on 22.06.2012 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole võtnud täiel määral üle direktiivi 2003/35/EÜ (milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega). Eesti tunnistas rikkumist ning vastas komisjonile, et direktiivi täielikuks ülevõtmiseks muudetakse veeseadust. Praeguseks on veeseaduse muudatus vastu võetud.

Rikkumismenetlus nr 2012/2107 (KEM) – komisjon on 22.06.2012 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole võtnud täiel määral või korrektselt üle direktiivi 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta artikli 4 lõike 1 punkti e, lõike 1 teist lõiku, lõike 2 punkte d, e ja g ning teise lõigu teist lauset. Eesti nõustus komisjoniga osaliselt ning lubas puudujäägid kõrvaldada keskkonnaseadustiku üldosa seaduse muutmise teel.

Rikkumismenetlus nr 2012/2161 (KEM) – komisjon on 01.10.2012 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole direktiivi 2007/60/EÜ (üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta) artikli 9 lõikeid 2 ja 3, artikli 10 lõiget 2 ning lisa A osa II jao punkti 1 nõuetekohaselt üle võtnud. Eesti nõustus komisjoniga osaliselt ning lubas puudujäägid kõrvaldada veeseaduse muutmise teel.

Rikkumismenetlus nr 2012/2176 (KEM) – komisjon on 25.10.2012 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole direktiivi 2006/21/EÜ (kaevandustööstuse jäätmete käsitlemise kohta) nõuetekohaselt üle võtnud. Eesti nõustus komisjoniga osaliselt ning lubas puudujäägid kõrvaldada jäätmeseaduse muutmise ja keskkonnaministri määruse nr 56 „Kaevandamisjäätmete käsitlemise kord“ muutmise teel.

Rikkumismenetlus nr 2012/2193 (KEM) – komisjon on 22.11.2012 ametlikus kirjas leidnud, et Eesti ei ole direktiivi 2006/118/EÜ (mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest) nõuetekohaselt üle võtnud. Eesti nõustus komisjoniga osaliselt ning lubas vastavad puudujäägid kõrvaldada veeseaduse muutmise ning põhjaveekogumite määrase muutmisega.

2.1.2. Põhjendatud arvamused (6)

Rikkumismenetlus nr 2008/2087 (MKM) – komisjon on leidnud 09.10.2009 põhjendatud arvamuses, et Eestil on endiselt puudusi direktiivide 91/440/EMÜ ja 2001/14/EÜ (esimese raudteepaketi direktiivid) oluliste ülesannete sõltumatust ja reguleerimisorganit puudutavatest sätetest tulenevate kohustuste täitmisel. Eesti vastas 26.02.2010, et küsimused on osaliselt lahendatud raudteeseaduse muutmise seadusega, mille muudatus jõustus 27.02.2010. Ka direktiivi nõuete täielikuks rakendamiseks vajalik AS Eesti Raudtee restruktureerimine on praeguseks suures osas lõpule viidud, lahendada on jäänud veel mõni tehnilist laadi probleem.

Rikkumismenetlus nr 2008/4851 (RAM) – komisjon on 17.06.2011 põhjendatud arvamuses leidnud, et käsitledes residentidest lepinguliste investeerimisfondide kinnisvaratulu soodsamalt kui EL liikmesriikides ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides asutatud võrreldavate lepinguliste investeerimisfondide samalaadset tulu, on Eesti rikkunud EL õigust. Eesti vastas 17.08.2011 komisjonile, et tunnistab rikkumist ja analüüsib lahendusvariante. Rikkumine on praeguseks kõrvaldatud tulumaksuseaduse muutmisega.

Rikkumismenetlus nr 2010/2044 (SOM, JUM, HTM, KUM) – komisjon on 25.10.2012 põhjendatud arvamuses leidnud, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivile 1999/70/EÜ lisatud raamkokkuleppe tähtajalise töö kohta klauslit 5 (võrreldes ametliku kirjaga loobus komisjon etteheidetest klauslite 3 ja 4 suhtes). Täpsemalt on komisjon seisukohal, et Eestis puuduvad meetmed, mis võimaldaksid vältida koosseisuväliste teenistujatega, akadeemilise personaliga ja loominguliste töötajatega järjestikuste tähtajaliste töölepingute sõlmimise kuritarvitamist. Eesti vastas komisjonile 21.12.2012, et plaanib puudujäägid kõrvaldada ning töötab vajalikud seadusemuudatused välja 2013 aasta esimesel poolel.

Rikkumismenetlus nr 2010/2139 (JUM) – komisjon on 28.10.2011 põhjendatud arvamuses leidnud, et Eestil on jätkuvalt täitmata avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise direktiivist 2003/98/EÜ tulenevad kohustused. Täpsemalt heidab komisjon ette, et Eesti õigusaktides ei käsitleta eraldi avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist: Eesti õigusaktidega ei ole üle võetud taaskasutamise mõistet ega sätestatud eraldi üksikisikute õigusi ja avaliku sektori asutuste kohustusi avaliku teabe taaskasutamisel. Lähtudes EK praktikast ja Eesti soovist edendada avaliku sektori teabe taaskasutust otsustas Eesti põhjendatud arvamuse etapis rikkumist tunnistada. Etteheidete kõrvaldamiseks vajalik avaliku teabe seaduse muutmise seadus jõustus 29.12.2012. Sellest on teavitatud ka komisjoni.

Rikkumismenetlus nr 2011/2143 (MKM) – komisjon on 22.06.2012 põhjendatud arvamuses leidnud, et Eesti ei ole nõuetekohaselt kohaldanud direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) seoses riigi reguleerivatele asutustele määratud ülesandeid täitvate riigi pädevate organite sõltumatusena. Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid, kes säilitavad omandi või kontrolli elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvates ettevõtjates, tagama reguleeriva funktsiooni tõhusa struktuurilise eraldatuse omandi või kontrolliga seotud toimingutest. Eesti nõustus oma 22.08.2012 vastuses komisjoniga ning andis teada, et analüüsib võimalusi puudujääkide kõrvaldamiseks.

Rikkumismenetlus nr 2011/2189 (KEM) – komisjon on 01.10.2012 põhjendatud arvamuses leidnud, et Eesti ei ole direktiivi 2006/66/EÜ (mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmehid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ) artikli 3 lõikeid 2, 4, 12 ja 16 ning artikli 6 lõiget 1 täiel määral või korrektselt üle võtnud. Eesti on praeguseks komisjoni etteheiteid arvestanud ning muutnud jättemeetust. Sellest on teavitatud ka komisjoni.

2.1.3. Kohtumenetluseni jõudnud sisulised rikkumismenetlused

Kohtuasi nr C-39/10 rikkumismenetluses nr 2006/4221 (RAM) – Eesti sai EK-lt 01.02.2010 komisjoni hagiavalduse, milles komisjon palub tuvastada, et Eesti on rikkunud EL õigust, kuna Eesti tulumaksuseadusega ei ole ette nähtud üksikisiku tulumaksuvabastuse andmist sellistele mitteresidentidele, kelle kogusissetulek on nii väike, et nende suhtes kohaldataks tulumaksuvabastust, kui nad oleksid residentidest maksumaksjad. Komisjon leiab, et erinev kohtlemine maksuvabastuse võimaldamisel kujutab endast vaba liikumise piirangut. Eesti vastas, et komisjoni hagi tuleks selle ebaselguse tõttu tunnistada vastuvõetamatuks või kui kohus selle siiski vastuvõetavaks tunnistab, siis lükata tagasi sisulistel kaalutlustel. Eesti hinnangul ei olnud otsese maksustamise puhul residentid ja mitteresidentid üldjuhul võrreldavas olukorras, seega on nende erinev kohtlemine õigustatud. 15.09.2011 osales Eesti suulisel istungil. Suulisel istungil kitsendas komisjon oma hagi ulatust ainult mitteresidentidest pensionäridele. Kohtujurist Jääskinen nõustus 24.11.2011 ettepanekus Eestiga, et komisjoni hagi tuleks vastuvõetamatuks tunnistada. EK tuvastas 10.05.2012 kohtuotsuses siiski, et Eesti on rikkunud EL õigust. Seda põhjusel, et Eesti ei kohalda tulumaksuseaduses ette nähtud maksuvaba tulu piirmäära mitteresidentidest pensionäridele, keda nende liiga väikese pensioni tõttu elukohaliikmesriigis viimase õigusnormide kohaselt ei maksustata.

2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused

2.2.1 Kohtueelse menetluse jooksul lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (2)

Rikkumismenetlus nr 2006/4637 (KEM) – komisjon leidis 28.10.2011 täiendavas ametlikus kirjas, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivist 2000/60/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik) tulenevaid kohustusi veepoliitika valdkonnas. Täpsemalt oli komisjon arvamusel, et Eesti on veevarustusteenuste mõiste kohaldamisel jätnud sellest välja teatud tegevused (näiteks

vee tõkestamine hüdroenergia tootmiseks, navigatsioon ja üleujutuste vastu kindlustamine, vee võtmine niisutamiseks ja tööstuslikuks kasutuseks ning oma tarbeks). Eesti vastas 28.12.2011 komisjonile, et Eesti õigus ja praktika vastavad komisjoni veevarustusteenuse mõiste tõlgendusele ning Eesti ei ole mõistet kitsendanud. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 26.04.2012.

Rikkumismenetlus nr 2010/2090 (RAM) – komisjon leidis 17.06.2011 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole direktiivi 2003/41/EÜ (tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta) täielikult üle võtnud. Eesti kõrvaldas puudujäägid investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega. Komisjon lõpetas rikkumismenetluse 24.10.2012.